

รายงาน
การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๗
ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา (The Association of Secretaries General of Parliaments - ASGP) ประจำปี ๒๕๕๗ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๐ คน จากประเทศสมาชิก ๗๕ ประเทศ สมาชิกสมทบ ๖ องค์กร สำหรับการประชุมครั้งนี้มีนายมาร์ค บอสก์ (Mr. Marc BOSC) ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการสภาสามัญแคนาดา (Deputy Clerk of the House of Commons of Canada) เป็นประธานและเป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยมีคณะผู้แทนไทย จำนวน ๗ คน เข้าร่วมการประชุม คือ

๑. นายสมพงษ์ ปรีชาธนพจน์	- ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
- หัวหน้าคณะผู้แทนไทย
๒. นางจันทร์เพ็ญ อานามวัฒน์	- รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ผู้แทนไทย
๓. นายอนุวัต ตันติวงศ์	- รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ผู้แทนไทย
๔. นางสาวทิพย์ เชาวลิตถวิล	- รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- ผู้แทนไทย
๕. นายมณฑล นพวงศ์	- ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคม-
เลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
- เลขานุการคณะผู้แทนไทย
๖. นางพินิศสรณ์ สิกขาบัณฑิต	- นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ
กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้แทนไทย
๗. นายวิหวัศ ฮมภิรมย์	- นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ
กลุ่มงานภาษาอังกฤษ
สำนักภาษาต่างประเทศ
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้แทนไทยและล่ามภาษาอังกฤษ

กำหนดการและหัวข้อการประชุม

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๗ มีระยะเวลา ๔ วัน คือ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ โดยมีกำหนดการและหัวข้อการประชุมฯ ดังนี้

วันจันทร์ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗**ช่วงเช้า**

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- เปิดการประชุม
- พิจารณาระเบียบวาระการประชุม
- แนะนำสมาชิกใหม่
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การออกกฎหมายในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ” (Legislating at a time of economic crisis) โดย ดร. อาทานาสซิวส์ ปาไปออนเนอ (Dr. Athanassios PAPAIOANNOU) เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) (Secretary General of the Hellenic Parliament)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การยกระดับการบังคับใช้กฎหมายในส่วนจังหวัด : บทบาทของสภาจังหวัดแห่งชาติในกระบวนการนิติบัญญัติ” (Enhancing laws affecting provinces : the role of the National Council of Provinces in the law - making process) โดย นายเอริก ฟินเดลลา (Mr. Eric PHINDELA) เลขาธิการสภาจังหวัดแห่งชาติสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (Secretary to the National Council of Provinces of South Africa)

ช่วงบ่าย

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “บทบาทของรัฐสภาแห่งชาติในสหภาพยุโรป” (The role of national Parliaments in the European Union) โดย นายเจอร์ท เจน เอ. ฮามิลตัน (Mr. Geert Jan A. HAMILTON) เลขาธิการวุฒิสภาเนเธอร์แลนด์ (Clerk of the Senate of the States General of the Netherlands)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การประชุมรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก ประจำปี ๒๕๕๗” (2014 World e - Parliament Conference) โดย นายจิน - ซุก ชุง (Mr. Jin - Suk CHUNG) เลขาธิการสภาสาธารณรัฐเกาหลี (Secretary General of the National Assembly of the Republic of Korea)
- การอภิปรายทั่วไป (General Debate) เรื่อง การประสานงานในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับรัฐสภาต่างประเทศ (Co - ordination of assistance and support to foreign Parliaments) ดำเนินการอภิปรายโดย นายอูลริช เซอเลอร์ (Mr. Ulrich SCHÖLER) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี (Deputy Secretary General of the Bundestag of Germany)

วันอังคารที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗**ช่วงเช้า**

เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

เยี่ยมชมห้องประชุมใหญ่ของสภาแห่งรัฐ

- การต้อนรับสมาชิกสภามาคมเลขาธิการรัฐสภา ณ สถานศาลากลางนครเจนีวา (แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ ภาษา (อังกฤษและฝรั่งเศส) เพื่อนำชมสถานที่)
- เยี่ยมชมห้อง Alabama (สถานที่ตั้งอันเป็นสัญลักษณ์ของศูนย์ประชุมแห่งแรกของเจนีวา ซึ่งเป็นสถานที่ก่อตั้งสภาภาษาและอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศครั้งแรก)
- เยี่ยมชมห้องประชุมสภาแห่งรัฐ (State Council Room) สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (ซึ่งเป็นที่ประชุมของรัฐบาลแห่งสมาพันธรัฐและเขตการปกครองเจนีวา)

เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา

- การอภิปราย ณ ห้องประชุมใหญ่ของสภาแห่งรัฐ

เวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา

- พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

- สิ้นสุดการเยี่ยมชม

ช่วงบ่าย

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหารของสภามาคมเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “แนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรมของรัฐสภา” (Guidelines for ethics at the National Assembly) โดย นางโครีน ลูควีย ย็องซ์ (Mrs. Corinne LUQUIENS) เลขาธิการ-รัฐสภาและเลขาธิการของประธานรัฐสภาฝรั่งเศส (Secretary General of the National Assembly and of the Presidency, France)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ประมวลจรรยาบรรณสำหรับสมาชิกรัฐสภา - คืออะไร อย่างไร และทำไม” (A code of conduct for parliament - what, how and why?) โดย นายแคลส์ มาร์เต็นส์สัน (Mr. Claes MÅRTENSSON) รองเลขาธิการรัฐสภาสวีเดน (Deputy Secretary General of the Riksdag, Sweden)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “กระบวนการถอนความคุ้มกันอดีตประธานาธิบดีให้พ้นจากตำแหน่งโดยรัฐสภา - ประสบการณ์ของรัฐสภาแซมเบีย” (The process of removing the immunity of a former President by the National Assembly - the Zambian experience) โดย นางโดริส กะไต กะเตเบ มะวิงกา (Mrs. Doris Katai Katebe MWINGA) เลขาธิการรัฐสภาแซมเบีย (Clerk of the National Assembly of Zambia)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ขั้นตอนในการทบทวนอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาภายหลังจากการใช้อำนาจทางการบริหาร” (The procedure for reviving the mandate of a parliamentarian following the exercise of an executive function by him or her - the case of DRC Parliament) โดย นายเดวิด บะยาซา เซนดา ลูตาลา

(Mr. David BYAZA - SANDA LUTALA) เลขาธิการวุฒิสภาแห่ง
สาธารณรัฐ-ประชาธิปไตยคองโก (Secretary General of the
Senate of the Democratic Republic of Congo)

เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

- หมดกำหนดเวลาการเสนอชื่อผู้สมัครชิงตำแหน่งกรรมการบริหารของ
สมาคมเลขาธิการรัฐสภาแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ (สมาชิกสามัญ)

วันพุธที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗

ช่วงเช้า

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
ในกระบวนการนิติบัญญัติและการตรวจสอบ” (Involving civil
society in the legislative and scrutiny process) โดย นายดามีร์
ดาวิดอวิช (Mr. Damir DAVIDOVIC) เลขาธิการรัฐสภามอนเตเนโกร
(Secretary General of the Parliament of Montenegro)

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ต้นแบบของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนสำหรับรัฐสภา” (Public Participation Model for
Parliament) โดย นายมาซิบูเลเล ซาโซ (Mr. Masibulele XASO)
เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (Secretary to the National
Assembly of South Africa)

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

- การเลือกตั้งกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๑.๑๕ นาฬิกา

- การอภิปรายทั่วไป (General Debate) เรื่อง “ประชาสัมพันธ์และการ-
สื่อสารทางรัฐสภา” (Parliamentary communications and
public relations) ดำเนินการอภิปรายโดย นายสมศักดิ์ มนูญปัจจุ
รองเลขาธิการวุฒิสภาไทย
- กลุ่มอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการ

ช่วงบ่าย

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

- การนำเสนอบท Presentation โดยผู้เสนอรายงานการประชุม
(rapporteurs) และการอภิปรายทั่วไป (General Debate) เรื่อง
“การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารทางรัฐสภา” (Parliamentary
communications and public relations)

- การอภิปรายทั่วไป (General Debate) เรื่อง “การเรียกความไว้วางใจ
ของประชาชนต่อรัฐสภากลับคืนมา” (Restore public trust in
Parliament) ดำเนินการอภิปราย โดย ดร. วินันตุนิงยาส ติติ สวาสะนานี
(Dr. Winantuningtyas Titi SWASANANY) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อินโดนีเซีย (Secretary General of the House of Representatives
of Indonesia)

- การเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การเข้าถึงบันทึกการประชุม
คณะกรรมการสิทธิการของประชาชน - กรณีศึกษาของสาธารณรัฐเอสโตเนีย”

- (Public access to records of committee meetings - case of study from Estonia) โดย นางสาวมาเรีย อลาโจ (Ms. Maria ALAJÕE) เลขาธิการรัฐสภาเอสโตเนีย (Secretary General of the Riigikogu of Estonia)
- การเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ประชาชนกับรัฐสภาแห่งใหม่ของไทย” (Engaging the public in the new Thai Parliament) โดย นางสาวทิพย์ เชาวลิตถวิล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗

ช่วงเช้า

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- การนำเสนอการพัฒนาในปัจจุบันของสหภาพรัฐสภา (Presentation on recent developments in the Inter - Parliamentary Union)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “แนวทางการทำงานที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในรัฐสภานอร์เวย์ : ระบบและเว็บไซต์ที่ปรับปรุงใหม่สำหรับการรายงานการประชุมใหญ่และการประชุมคณะกรรมการ (Innovative practices in the Dutch Parliament : a new corrections website and the system for reporting plenary and committee meetings) โดย นางสาวจาควีลีน บีโซเวล เวิร์เมย์เด็น (Ms. Jacqueline BIESHEUVEL - VERMEIJDEN) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเนเธอร์แลนด์
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การวางแผนและการดำเนินการให้เป็นที่ไปตามแผนกลยุทธ์ของรัฐสภา” (Designing and implementing a Strategic Plan for Parliament) โดย นางสาวเพเนลอป โนลิโซ ตะยาวา (Ms. Penelope Nolizo TYAWA) รองเลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
- ข้อซักถามเกี่ยวกับการบริหารงานและการเงินของสมาคมฯ
- การพิจารณาร่างระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมสมาคมฯ ครั้งถัดไป (ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ๒๕๕๗)

เวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา

- ปิดการประชุม

สมาชิกใหม่ของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

ในการประชุม ASGP ครั้งนี้ นายมาร์ค บอสก์ ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการสภาสามัญแคนาดาเป็นประธานการประชุมฯ ได้กล่าวแนะนำและกล่าวต้อนรับสมาชิกใหม่ของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา จำนวน ๑๒ คน มีดังนี้

๑. นายเชวง นอร์บู
(Mr. Tshewang NORBU)	- เลขาธิการรัฐสภาภูฏาน
(Secretary General of the National Council of Bhutan)
๒. นางสาวแพทยา กลาดิโลวา
(Ms. Petya GLADILOVA)	- เลขาธิการรัฐสภาบัลแกเรีย
(Secretary General of the National Assembly of Bulgaria)

๓. นางสาวลิเบเรีย ดาส โดเรส แอนตุนเนส บริโต (Ms. Libéria das Dores ANTUNES BRITO) - (แทน นายอิวาน สลาฟโซ (Mr. Ivan Slavchov))
- เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐคาโบ เวเด (Secretary General of the National Assembly of Cabo Verde)
(แทน นายอะดัลเบอर्ट เดอ โอลิเวรา แมนเดซ (Mr. Adalberto de Oliveira Mendes))
๔. นายมิเชล เมวาเอ เอ็มเอบูโต (Mr. Michel MEVA'A M'EBOUTOU) - เลขาธิการวุฒิสภาแคเมอรูน (Secretary General of the Senate of Cameroon)
๕. นายจี ชุง - แบ (Mr. Ji Sung - bae) - เลขาธิการสภาสาธารณรัฐเกาหลี (แทน นายชุง จิน - ซุก (Mr. Chung Jin - Suk))
๖. นายโอลิวีเย ชาบอร์ด (Mr. Olivier CHABORD) - เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรฝรั่งเศส (Secretary General of the Questure of the National Assembly of France)
(แทน นางดานิแอล ริแวล (Mrs. Danièle Rivaille))
๗. นายซะโตะรุ โกะฮาระ (Mr. Satoru GOHARA) - รองเลขาธิการวุฒิสภาญี่ปุ่น (Deputy Secretary General of the House of Councillors of Japan)
(แทน นายทะกะชิ นะกะมุระ (Mr. Takeshi Nakamura) ที่เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นเลขาธิการวุฒิสภาญี่ปุ่น)
๘. นายเดเนียล กุสปัน (Mr. Daniel GUSPAN) - เลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐสโลวัก (Secretary General of the National Council of the Slovak Republic)
(แทน นายวิกเตอร์ สตรอมเช็ก (Mr. Viktor Stromček))
๙. นายอับดุลกาดีร์ อับดัลลา คาลาฟัลลา (Mr. Abdelgadir ABDALLA KHALAFALLA) - เลขาธิการรัฐสภาซูดาน (Secretary General of the National Assembly of Sudan)
(แทน นายอิบรอฮิม มุฮัมมัด อิบรอฮิม (Mr. Ibrahim Mohamed Ibrahim))
๑๐. นายมาโตส ซิเมเนส เบโล (Mr. Mateus XIMENES BELO) - เลขาธิการรัฐสภาติมอร์ - เลสเต (Secretary General of the National Parliament of Timor - Leste)
(แทน นายจาว รุย อมารอล (Mr. João Rui Amaral))
๑๑. นายเจนโดส อซาโน (Mr. Jandos ASANOV) - เลขาธิการรัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาตุรกี (Secretary General of TURKPA (Parliamentary Assembly of the Turkic countries))
(แทน นายรามิล ฮาซานอฟ (Mr. Ramil Hasanov))
๑๒. นายวิกตอริโน นะกา โอเบียง มาเฮ (Mr. Victorino Nka OBIANG MAHE) - เลขาธิการวุฒิสภาสาธารณรัฐอิเควทอเรียลกินี (Secretary General of the Senate of the Republic of Equatorial Guinea)

สาระสำคัญของผลการประชุม

สาระสำคัญของผลการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปีสามัญไปไม่ผลิ ปี ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น ๕ ช่วง คือ

- การอภิปรายทั่วไป (General Debate)
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communication)
- การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหาร
- การนำเสนอร่างระเบียบวาระการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปีสามัญไปไม่ร่วง ปี ๒๕๕๗

ก) สาระสำคัญของการอภิปรายทั่วไป (General Debate)

๑) การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การประสานงานในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับรัฐสภาต่างประเทศ” (Co - ordination of assistance and support to foreign Parliaments) ดำเนินการอภิปรายโดย นายอุลริช เซอเลอร์ (Mr. Ulrich SCHÖLER) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี

นายอุลริช เซอเลอร์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี กล่าวเปิดอภิปรายทั่วไปในหัวข้อนี้ว่า หัวข้อดังกล่าวเป็นหัวข้อที่เขาคาดหวังว่าจะได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกันในการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาในครั้งนี้ ซึ่งการประสานงาน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนับเป็นส่วนหนึ่งของงานที่เลขาธิการรัฐสภาทำเป็นประจำ

โดยทั่วไปงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นอย่างมหาศาลในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา องค์การระหว่างประเทศดังเช่น สหภาพรัฐสภา (Inter - Parliamentary Union - IPU) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) และสหภาพยุโรป องค์การต่าง ๆ เหล่านี้ต่างขยายขอบเขตของงานดังกล่าวและมีการจัดโครงการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อภาครัฐและรัฐสภาในแต่ละประเทศรวมไปจนถึงระดับภูมิภาค โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งสถาบันต่าง ๆ ขึ้น เช่น องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (United States Agency for International Development – USAID) และการจัดตั้งมูลนิธิเวสต์มินสเตอร์ (Westminster Foundation) ที่ดำเนินการมากกว่า ๑๐ ปี ทั้งนี้ ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำขององค์กรต่าง ๆ ขึ้นกับแนวทางการดำเนินการของแต่ละรัฐสภา ดังเช่นรัฐสภาของฝรั่งเศสจะใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐสภาในการให้คำแนะนำ หรือในเยอรมนีเป็นไปแบบผสมผสาน กล่าวคือ คำแนะนำและการให้ความช่วยเหลือมาจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมูลนิธิที่มีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองในเยอรมนี

การให้คำแนะนำและช่วยเหลือต่อการบริหารงานของรัฐสภาได้มีเพิ่มมากขึ้นจนมีลักษณะกลายเป็น “การตลาด” (Market) ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ผู้ให้บริการภาคเอกชน ซึ่งบางบริษัทมีฐานการดำเนินงานอยู่ในเยอรมนีได้ก่อตั้งขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เช่น องค์กรอิสระ (NGOs) หรือบริษัททางการเงิน องค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเสนอคำแนะนำและการช่วยเหลือ รวมถึงการแสวงหารายได้จากการบริการ และมักจะตามมาด้วยแนวโน้มทางการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งอิทธิพลและแหล่งเงิน แน่แน่นอนว่าผู้ให้บริการภาคเอกชนเหล่านี้พยายามที่จะใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญของสถาบันรัฐสภาและพยายามที่จะรวบรวมเอาความเชี่ยวชาญเหล่านี้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริการ สิ่งเหล่านี้ ควรจะเป็นประเด็นที่ควรหาสาเหตุร่วมกันและคิดว่าบทบาทของงานในรัฐสภาควรเป็นอย่างไร และมีสิ่งใดที่เป็นความสนใจร่วมกันและสามารถสร้างความตกลงร่วมกันได้

นายอูลริช เซอเลอร์ ยังได้กล่าวถึงข้อเสนอที่เขาได้ขอให้มีการจัดโครงการช่วยเหลือรัฐสภาพม่าเมื่อครั้งการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ณ กรุงกัวโต (Quito) สาธารณรัฐเอกวาดอร์ โดยรัฐสภาเยอรมนีได้ให้ความช่วยเหลือตามคำร้องขอจากพม่า โดยเห็นว่าการได้เรียนรู้ถึงการทำงานจากความช่วยเหลือดังกล่าว ทำให้ได้รู้รายละเอียดและมีการประสานงานร่วมกัน จากการที่แต่ละประเทศต่างก็ไม่เคยรู้การทำงานของกันและกัน ซึ่งการให้ความช่วยเหลือทำให้เกิดการเรียนรู้การทำงานของรัฐสภาต่างประเทศซึ่งยังอยู่ ณ จุดเริ่มต้นของกระบวนการที่มีอีกยาวไกล กล่าวอีกนัยหนึ่งคือยังมีขั้นตอนที่จะก้าวต่อไปอีกมากมาย ซึ่งนายอูลริช เซอเลอร์ ได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ในเดือนกันยายน ปี ๒๕๕๖ นายอูลริช เซอเลอร์ ได้เป็นประธานการประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดขึ้นโดยรัฐสภาเยอรมนีเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการบริหารของรัฐสภาระหว่างประเทศ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวเป็นผู้แทนจากสหภาพรัฐสภา (Inter - Parliamentary Union - IPU) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) รัฐสภายุโรป (European Parliament) เจ้าหน้าที่รัฐสภาจากโปแลนด์และฝรั่งเศส รวมถึงผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรและมูลนิธิระดับประเทศ การประชุมเป็นไปเพื่อรวบรวมสภาพการณ์ ระดมความคิดสร้างบรรทัดฐานที่จะสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการทำงานในอนาคต โดยผลของการประชุมมีข้อเสนอและเกิดขึ้นมากมายจากฉันทามติของที่ประชุมที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. แม้ว่าจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะยอมรับระดับของการแข่งขันได้ แต่ยังคงต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน

๒. การใช้รูปแบบอินเทอร์เน็ตเน็ทวอร์ (Agora Internet Platform) ของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) สามารถสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใส

๓. การสร้างหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับในเรื่องการให้คำแนะนำและการให้การความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

๔. การอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานให้สำเร็จจุลวงตามหน้าที่ได้อย่างไร

๕. หากเป็นไปได้ ควรมีการตกลงในเรื่อง “มาตรฐานขั้นต่ำทางประชาธิปไตย (democratic minimum standard)” ที่จะเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับเริ่มต้นของมาตรการให้ความช่วยเหลือ

ในเวลาหนึ่งเดือนหลังจากการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประถมิไปไม่ร่วง ณ นครเจนีวา IPU ที่ผ่านมาได้มีการจัดการประชุมการพัฒนาเจ้าหน้าที่รัฐสภาฝึกหัด และการประชุมดังกล่าวได้ข้อสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการและเห็นว่าควรมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดทำแนวทางการดำเนินการร่วมกัน

๖. หลักการโดยทั่วไปสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาระบบรัฐสภา หลักการเหล่านี้จะนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) ของ IPU เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

ในตอนท้าย นายอูลริช เซอเลอร์ ได้อธิบายถึงประเด็นที่ทั้งท้าย ๖ ประเด็นที่ต้องการให้ที่ประชุมได้พิจารณา และอภิปรายต่อดังนี้

๑. ความโปร่งใส (Transparency) นับเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งทำให้องค์กรต่าง ๆ มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศ ที่จะสะท้อนถึงความต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง

๒. รูปแบบอินเทอร์เน็ตอโกรา (Agora Internet Platform) ของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) ซึ่งถือกำเนิดมาประกอบด้วยข้อมูลและช่องทางการสื่อสารระหว่างภาคส่วนที่มีความสนใจร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การออกแบบแผนที่หน้าที่ (mapping function) เพื่อสนองต่อความต้องการได้ถูกทอนออกไปเนื่องจากเหตุผลทางด้านต้นทุน และการใช้งานที่ให้เป็นไปในทางที่ควร

๓. ความมีเสถียรภาพ (Sustainability) โดยมาตรฐานหลักที่จำเป็นจะต้องได้รับความพึงพอใจคือกิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและส่งเสริมต่อแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของโลก ตัวอย่างเช่น หากมีการหมุนเวียนของบุคลากรในคณะกรรมการการไต่สวนเร็วเกินไป จะต้องมีการให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ หากมีการเปลี่ยนแปลงเร็วเช่นนั้น

๔. การปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงตรง (Functionality) คำแนะนำของผู้ให้ที่มีต่อผู้รับจะต้องมีประโยชน์และสอดคล้องกับระบบทางการเมือง ตัวอย่างเช่น หากว่ารัฐสภาของประเทศใดประเทศหนึ่งที่ปกครองด้วยระบอบประธานาธิบดีซึ่งมีโครงสร้างทางการเมืองและรัฐธรรมนูญที่เข้มแข็งอยู่แล้วถูกชี้แนะโดยผู้มีส่วนได้เสีย (partner) อย่างเยอรมนี ซึ่งทำงานภายใต้เงื่อนไขระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ

๕. มาตรฐานขั้นต่ำทางประชาธิปไตย (Minimum democratic standard) นายอูลริช เซอเลอร์ ได้ยกตัวอย่างกรณีการให้ความช่วยเหลือของรัฐสภาเยอรมนีที่มีต่อรัฐสภาใหม่ของประเทศอียิปต์ ในการสร้างขีดความสามารถและให้ความช่วยเหลือด้านการจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยย้ำสิ่งที่ IPU เริ่มมีการอภิปรายถึงการตั้งค่าดัชนีชี้วัด ๑๐๐ ในการเป็นรัฐสภาประชาธิปไตย (100 indicators for democratic parliaments) เป็นสิ่งที่น่ายินดี และจะดียิ่งกว่าหากมีการกลั่นกรองดัชนีดังกล่าวให้มีตัวชี้วัดน้อยกว่า ๑๐๐ ตัวชี้วัด

๖. หลักการสำหรับการพัฒนาองค์กรทางรัฐสภา (Common principles for parliamentary organisations) นายอูลริช เซอเลอร์ ได้กล่าวว่าคณะทำงานของ IPU ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา กำลังเฝ้าติดตามการพิจารณาของสมาคมเลขาธิการรัฐสภาด้วยความสนใจ และจากการสอบถามความเห็นของคณะทำงาน IPU ผลของการดำเนินการ การดำเนินการพัฒนาองค์กรทางรัฐสภาควรมีการสื่อสารไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกด้าน ทั้งเป้าหมาย กระบวนการ และการดำเนินการโครงการ ซึ่งควรมีทั้งความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการพัฒนาร่วมกันทั้งสองฝ่าย

๒) การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “ประชาสัมพันธ์และการสื่อสารทางรัฐสภา” (Parliamentary communications and public relations) ดำเนินการอภิปรายโดย นายสมศักดิ์ มนูญปิฎ รองเลขาธิการวุฒิสภาไทย

นายสมศักดิ์ มนูญปิฎ รองเลขาธิการวุฒิสภาไทย กล่าวเปิดอภิปรายทั่วไปในหัวข้อนี้ว่าสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา คณะกรรมการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในหลากหลายช่องทาง โดยยึดหลักความโปร่งใสอันสะท้อนความเป็นองค์กรธรรมาภิบาล เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา บุคลากรสำนักงานฯ ประชาชนในฐานะผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย ดังต่อไปนี้

๑. สื่อสิ่งพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ ภารกิจ และผลการดำเนินงานของคณะกรรมการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ วารสาร หนังสือ อาทิ แผ่นพับ “วุฒิสภา” วารสาร “จูลินิติ” เผยแพร่ความรู้ที่น่าสนใจด้านกฎหมาย หนังสือสรุปผลงานวุฒิสภา และหนังสือความรู้ในวงงานรัฐสภาไทย ฉบับ ๕ ภาษา (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส

ภาษาจีน และภาษาลาว) เป็นต้น นอกจากนี้ วุฒิสภาได้ประสานความร่วมมือไปยังคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยของวุฒิสภาให้แก่คณะกรรมการธิการต่าง ๆ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ โครงการ

๒. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- เว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th ประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อาทิ ข้อมูลของสมาชิกวุฒิสภา การประชุมวุฒิสภา สรุปผลการประชุมวุฒิสภา และกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการธิการ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ เป็นต้น

- วิดิทัศน์ อาทิ การ์ตูนแอนิเมชัน “วุฒิสภาสู่ประชาคมอาเซียน” “สรุปผลงานของวุฒิสภาประจำปี” โดยเผยแพร่ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการในรอบปี

๓. สื่อ Social Media

ในยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายช่องทางมากขึ้นและสะดวกรวดเร็วขึ้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการในการรับข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้บริการผ่านช่องทางสื่อ Social Media ต่าง ๆ ดังนี้

- You Tube ได้แก่ สปอต “วุฒิสภาสู่ประชาคมอาเซียน” และ สารคดี “วุฒิสภาไทย”
- Facebook ได้แก่ วารสาร “สารวุฒิสภา” ประชาสัมพันธ์วุฒิสภา วุฒิสภาสู่ประชาคมอาเซียน และเครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตยวุฒิสภา
- เผยแพร่บทความและภารกิจของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการ ธิการ ผ่าน QR Code
- Mobile Application เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้มือถือสมาร์ทโฟนให้เข้าถึงข้อมูลได้ทันที ได้แก่

- Senate Channel ประกอบด้วย ๑) Senate News ข่าวสารเกี่ยวกับวุฒิสภา คณะกรรมการ ธิการ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๒) Live TV การถ่ายทอดสดการประชุมสภาและการรายงานข่าวรัฐสภาผ่านช่องโทรทัศน์รัฐสภา ๓) e - Book หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วุฒิสภา ประกอบด้วยหนังสือรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติต่าง ๆ เป็นต้น

- เผยแพร่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วุฒิสภา (โดยในขณะนี้ริเริ่มนำร่องจากสารวุฒิสภาและจลนिति) ไปยังผู้ให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชั้นนำ ๑๑ บริษัท

- Senator blog หรือ บล็อกสมาชิกวุฒิสภา เผยแพร่ข้อมูลประวัติและผลงานของสมาชิกวุฒิสภา

- Line (เฉพาะภายในกลุ่ม) โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับวุฒิสภาและคณะกรรมการ ธิการ ให้แก่ ๑) สื่อมวลชนประจำรัฐสภาได้รับทราบเพื่อติดตามทำข่าว ๒) สมาชิกวุฒิสภา ๓) ผู้บริหาร Executive Line ๔) ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน ๕) ข้าราชการ

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังมีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อ social media อื่น ๆ สำหรับการเผยแพร่กิจกรรมของวุฒิสภาและคณะกรรมการ ธิการผ่าน Twitter และ Instagram เป็นต้น โดยอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาข้อมูล

๔. สื่อโทรทัศน์

- ผลิตรายการ “หนึ่งสัปดาห์กับวุฒิสภา” เพื่อนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจในรอบสัปดาห์ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์รัฐสภาทุกวันศุกร์ เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ นาฬิกา

๕. สื่อวิทยุ

- ผลิตรายการ “เกาะติวติวสภา” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา

๖. สื่อบุคคล

- กิจกรรมเยี่ยมชมวุฒิสภา นำชมโดยข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ (ตุลาคม ๒๕๕๕ – กันยายน ๒๕๕๖) มีคณะบุคคลเข้าเยี่ยมชม จำนวน ๑๓๒ คณะ (แบ่งออกเป็นบุคคลทั่วไป จำนวน ๔๖ คณะ และ อาจารย์ นักเรียน และนักศึกษา จำนวน ๘๖ คณะ) รวมจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งสิ้น ๑๑,๗๓๐ คน และในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ ๒๕๕๗ (ตุลาคม ๒๕๕๖ – ธันวาคม ๒๕๕๖) มีคณะบุคคลเข้าเยี่ยมชม จำนวน ๖ คณะ (แบ่งออกเป็นบุคคลทั่วไป ๑ คณะ และอาจารย์ นักเรียน และนักศึกษา จำนวน ๕ คณะ) รวมจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งสิ้น ๒๐๒ คน

หลังการรับคณะเยี่ยมชม จะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากแบบสอบถาม ความพึงพอใจของคณะเยี่ยมชม การประเมินผลการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์การรับคณะระหว่างวิทยากรนำชม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในอนาคต

- กิจกรรมเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยความร่วมมือระหว่างวุฒิสภาและมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์ (Konrad Adenauer Stiftung)

มูลนิธิคอนราด อเดนาวร์ ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภาในการส่งเสริมเผยแพร่ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยได้สนับสนุนงบประมาณแก่วุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในการจัดโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน ได้รับเงินสนับสนุนตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน โดยในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้มีการจัดโครงการรวมทั้งสิ้น ๓๒ ครั้ง ใน ๒๗ จังหวัด และในการจัดโครงการแต่ละครั้งได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถยื่นเรื่องร้องทุกข์ได้โดยตรงผ่านเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่อง

นอกจากช่องทางการร้องทุกข์ข้างต้น ประชาชนยังสามารถยื่นเรื่องร้องเรียน หรือร้องทุกข์ด้วยตนเอง/มอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำการแทน หรือนำส่งคำร้องทุกข์ คำร้องเรียนทางไปรษณีย์ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องจากกลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานประธานวุฒิสภา ดำเนินการนำเรียนประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภา แล้วแต่กรณี หรือเจ้าหน้าที่กลุ่มงานคณะกรรมการ ดำเนินการส่งเรื่องให้ประธานคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งการหรือมีมติใด ๆ ต่อไป หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะทำหนังสือแจ้งผู้ร้องเรียนทราบ และหลังจากที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาและมีมติ เจ้าหน้าที่ฯ จะทำหนังสือถึงผู้ร้องเรียนเพื่อทราบผลการพิจารณา

- โครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร “กระบวนการเสริมสร้างผู้นำนักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ได้รับเงินสนับสนุนตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน โดยในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ – ๒๕๕๖ ได้มีการจัดโครงการ รวมทั้งสิ้น ๙๙ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๑๑,๑๘๘ คน ใน ๗๖ จังหวัด (ในการนี้จังหวัดที่ยังไม่ได้จัดโครงการฯ มี ๑ จังหวัด คือ บึงกาฬ) โดยมีข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นวิทยากร และมีการเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมเป็นวิทยากรในบางครั้ง ในการนี้ นายสมศักดิ์ มนูญิจ รองเลขาธิการวุฒิสภา เคยให้เกียรติร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในโครงการดังกล่าวเช่นกัน

ในการประเมินผลโครงการฯ ทั้ง ๒ โครงการข้างต้น จะดำเนินการจากแบบสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจที่แจกแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในอนาคต

- โครงการเสวนา การจัดโครงการเสวนามีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาสมรรถนะในกระบวนการนิติบัญญัติโดยเสริมสร้างและสนับสนุนกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล และมุมมองระหว่างสมาชิกวุฒิสภาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาทิ โครงการเสวนาสภาสูง และโครงการเสวนาร่างกฎหมายที่สำคัญ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ได้ดำเนินการจัดโครงการเสวนาสภาสูงจำนวน ๒ ครั้ง และโครงการเสวนาร่างกฎหมายที่สำคัญ จำนวน ๕ ครั้ง

๗. สื่ออื่น ๆ

เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการผ่านสื่ออื่น ๆ อาทิ

- เสียงตามสาย
- จอพลาสมา (Plasma screen) ณ อาคารรัฐสภา ๒
- บอร์ดประชาสัมพันธ์ ณ อาคารรัฐสภา ๒
- สายด่วนวุฒิสภา ๑๑๐๒ ให้บริการในเรื่องเกี่ยวกับวุฒิสภา อำนวยหน้าที่ของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลการประชุมวุฒิสภา ข้อมูลการประชุมคณะกรรมการ กิจกรรมของวุฒิสภา ความรู้เกี่ยวกับวงงานรัฐสภา และรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

๓) การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การเรียกความไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐสภากลับคืนมา” (Restore public trust in Parliament) ดำเนินการอภิปราย โดย ดร. วินันตุนิงยาส ติติ สวาสะนานี (Dr. Winantuningtyas Titi SWASANANY) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอินโดนีเซีย

ดร. วินันตุนิงยาส ติติ สวาสะนานี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอินโดนีเซีย กล่าวเปิดอภิปรายทั่วไปในหัวข้อนี้ว่าจากคำจำกัดความของ “ประชาธิปไตย” ที่ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนนั้น มีความหมายโดยนัยว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางของการปกครอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความชอบธรรมของอำนาจรัฐสภาซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการออกกฎหมาย ตรวจสอบรัฐบาล และจัดสรรงบประมาณของรัฐมาจากความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อสมาชิกรัฐสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั่วไป

ความไว้วางใจของประชาชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อรัฐสภาเพื่อธำรงและส่งเสริมคุณค่าของประชาธิปไตย และการสนับสนุนของประชาชนในกระบวนการบัญญัติกฎหมายและกระบวนการอื่น ๆ ของรัฐสภา ความไว้วางใจจึงพัฒนามาจากความเชื่อมั่นของประชาชนซึ่งสมาชิกรัฐสภาจะต้องมีศักยภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้ อีกทั้งความเชื่อมั่นยังแสดงให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนที่มอบความไว้วางใจให้แก่รัฐสภาตามความปรารถนาของพวกเขา

อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจ ระดับความไว้วางใจของประชาชนต่อสภาผู้แทนราษฎรของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ มีแนวโน้มเป็นไปในทางลบ โดยในช่วงแรกของปี ๒๕๕๓ มีผลระดับความไว้วางใจ ร้อยละ ๒๔ และลดระดับลงเหลือ ร้อยละ ๒๒.๙ ในปี ๒๕๕๕ และยิ่งไปกว่านั้นระดับความไว้วางใจได้ลดระดับลงเหลือ ร้อยละ ๑๕.๙ ในปี ๒๕๕๖

ความบกพร่องของสมาชิกรัฐสภาในการสร้างความไว้วางใจจากประชาชนผ่านการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ถูกตั้งสมมติฐานว่าเป็นเหตุของการลดระดับดังกล่าวนี้ ระดับผลงานของสมาชิกรัฐสภาไม่เป็นไปตาม

การคาดหวังที่สูงของประชาชน การขาดประชุมที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และปัญหาการทุจริตจำนวนมากที่เกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภายังคงเพิ่มทัศนคติในแง่ลบของประชาชนต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐสภา อีกทั้งสื่อยังเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติในแง่ลบของประชาชน จากการเผยแพร่ข้อมูลที่เกิดความเป็นจริงและการวิพากษ์วิจารณ์ขององค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ในขณะที่ประชาชนไม่คุ้นเคยกับกระบวนการทำงานของรัฐสภา

จากจุดเริ่มต้นของยุคการเปลี่ยนแปลง สื่อมวลชนเกือบทุกแขนงได้ให้ข่าวเกี่ยวกับสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกรัฐสภาแต่ละคน ยิ่งไปกว่านั้น ข่าวยังสื่อถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาและภาพลักษณ์ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นความนิยมของสื่อมวลชน และส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสภาผู้แทนราษฎรในแง่ลบ ดังนั้น การแสดงความคิดของสื่อมวลชน การขาดขั้นตอนการให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบของสภาผู้แทนราษฎร และการใช้ประโยชน์ของการเข้าถึงข้อมูลนำไปสู่การรับรู้ข้อมูลที่สับสนและทัศนคติของประชาชนที่ส่งผลในแง่ลบต่อภาพลักษณ์ของสภาผู้แทนราษฎร

ในปี ๒๕๕๗ สาธารณรัฐอินโดนีเซียอยู่ระหว่างเตรียมการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหญ่ที่จัดขึ้นทุก ๕ ปี การเลือกตั้งในปี ๒๕๕๗ เป็นการเลือกตั้งโดยตรง (Direct Election) ครั้งที่ ๓ ของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยมีพรรคการเมืองของประเทศ จำนวน ๑๐ พรรค และพรรคการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนจากจังหวัดอาเจะห์ (Aceh) อีกจำนวน ๓ พรรค เข้าร่วมการเลือกตั้ง โดยพรรคการเมือง จำนวน ๑๐ พรรคดังกล่าวนี้จะชิงตำแหน่งในสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๖๐ ที่นั่ง

ความไว้วางใจของประชาชนต่อสถาบันทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำนี้มีอิทธิพลต่อระดับการงดออกเสียงในการเลือกตั้งที่กำลังจะมีขึ้น จึงนำมาซึ่งผลเสียอย่างมากเนื่องจากสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับการคัดเลือกจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนตามความชอบธรรมของกฎหมายอย่างเพียงพอ เนื่องจากมีผู้ลงคะแนนออกเสียงในระดับต่ำ ดังนั้น ภารกิจสำคัญของสภาผู้แทนราษฎรคือการเรียกความไว้วางใจจากประชาชนกลับคืนมาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในระบอบประชาธิปไตยว่ารัฐสภาจะดำเนินการอย่างเต็มความสามารถตามความต้องการของประชาชน

องค์กรสำรวจการเลือกตั้งของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Indonesia Network Election Survey – INES) ได้ทำการสำรวจโดยสุ่มตัวอย่างตามกรอบทฤษฎี ซึ่งคัดเลือกจากประชาชนอินโดนีเซียที่มีสิทธิเลือกตั้งในปี ๒๕๕๗ โดยมีผู้ตอบคำถาม จำนวน ๘,๒๘๐ ราย จาก ๓๓ จังหวัด ๓๙๐ อำเภอ ๙๒ นคร ๖๐๐ หมู่บ้าน และ ๔๒๕ องค์กรบริหารส่วนหมู่บ้าน โดยจำนวนร้อยละ ๑.๑ เป็นความผิดพลาด และระดับความน่าเชื่อถืออยู่ที่ร้อยละ ๙๕ ทั้งนี้ กระบวนการรวบรวมข้อมูลจะทำการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวพร้อมทั้งมีการตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเอกสารเบื้องต้นสำหรับการรวบรวมข้อมูล และมีรายการคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด นอกจากนี้ จากการสำรวจตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ ๘๙.๓ เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันไม่ซื่อสัตย์และไม่น่าเชื่อถือ และผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ ๘๗.๓ เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพัวพันกับการทุจริต สมรู้ร่วมคิด และเล่นพรรคเล่นพวก ขณะที่ร้อยละ ๗๘.๖ เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกียจคร้านในการเข้าประชุมใหญ่ และมีเพียงแค่ร้อยละ ๒๐.๔ เท่านั้นที่กล่าวว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคนสุภาพและมีพฤติกรรมที่ดี

ทำไมจึงจำเป็นที่จะต้องเรียกความไว้วางใจของประชาชนกลับคืนมาอีกครั้ง

รัฐสภาเป็นสัญลักษณ์ของประชาธิปไตย ตามที่สหภาพรัฐสภา (Inter - Parliamentary Union - IPU) กล่าวไว้ว่าไม่มีประชาธิปไตยที่ปราศจากรัฐสภาซึ่งทำหน้าที่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องสร้างความไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐสภาใหม่อีกครั้ง

ความไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันในระบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญตั้งแต่ในระบบการเมืองระบอบประชาธิปไตยเช่นเดียวกับสาธารณรัฐอินโดนีเซียที่สูญเสียความเชื่อมั่นของประชาชนซึ่งหมายถึงการตกต่ำของสถาบันนิติบัญญัติ

มาตรการแผนกลยุทธ์ : บทบาทของพรรคการเมือง รัฐบาล รัฐสภา และเลขาธิการรัฐสภา

การสูญเสียความไว้วางใจของประชาชนต่อสภาผู้แทนราษฎรในฐานะที่เป็นสถาบันของประเทศไม่ใช่ว่าสิ่งที่ยิ่งประสงค์อย่างแน่นอน เพราะอาจนำไปสู่แนวโน้มที่ตกต่ำของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนซึ่งอาจจะทำให้สูญเสียประสิทธิภาพและความชอบธรรมของการบัญญัติกฎหมาย ดังนั้นการที่จะทำให้ความไว้วางใจของประชาชนกลับคืนมาอีกครั้ง จึงจำเป็นต้องมีมาตรการหรือแผนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มิผลประโยชน์ร่วมหลายกลุ่ม อาทิ พรรคการเมืองต่าง ๆ รัฐบาล สภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะที่สนับสนุนรัฐสภา เป็นต้น

พรรคการเมือง มีบทบาทสำคัญและหน้าที่เพื่อที่จะให้ความรู้ทางการเมืองและเพิ่มความตระหนักเรื่องการเมืองให้แก่ประชาชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกระตุ้นพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยต้องให้ความสำคัญกับการเลือกสรรผู้สมัครชิงตำแหน่งสมาชิกรัฐสภาผ่านการเลือกตั้ง เพื่อรับรองได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอสำหรับตำแหน่งในรัฐสภา

รัฐบาล เป็นผู้จัดการเลือกตั้ง จะต้องทบทวนระบบการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะพิสูจน์ให้เห็นถึงระบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งน่าเป็นห่วงว่าระบบของการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วนที่ใช้ในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายทางการเมืองที่สูง และผลที่ตามมาก็คือการที่สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งแล้วในสภาผู้แทนราษฎรจะพยายามแสวงหาเงินที่ตนจ่ายไปในระหว่างการเลือกตั้ง

ในความเป็นจริง กฎหมายการเลือกตั้งที่มีอยู่ไม่ได้ควบคุมเงินทุนการรณรงค์หาเสียง แม้ผู้สมัครจะแข่งขันกันอย่างเปิดเผย ซึ่งอาจมีเรื่องการเงินเข้ามาพัวพันได้ ดังนั้น ด้วยระบบสัดส่วนแบบเปิดเผย การคุมเข้มอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการจัดการเรื่องการเงินในการหาเสียงและการใช้ประโยชน์จากทุนการหาเสียงจึงเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

ข) สาระสำคัญของการนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communication)

๑) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การออกกฎหมายในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ” (Legislating at a time of economic crisis) โดย ดร. อาทานาสซิวส์ ปาไปออนเนอ (Dr. Athanassios PAPAIOANNOU) เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ)

วิกฤตเศรษฐกิจซึ่งหลายประเทศในยุโรปและทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในช่วงเวลา ๖ ปี ที่ผ่านมา ทำให้มีผู้ตกเป็นเหยื่อมากมาย ทั้งลูกจ้าง ธุรกิจ การว่างงาน เยาวชน สตรี กลุ่มผู้อ่อนแอทางสังคม และรัฐบาล ซึ่งปรากฏเป็นประจักษ์ต่อผู้สังเกตการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของทุกประเทศที่ได้รับผลกระทบต่อวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้

อย่างไรก็ดี สิ่งที่มีและไม่ปรากฏอย่างเด่นชัดคือผลที่ตามมาในเชิงลบที่วิกฤตการณ์นี้มีต่อกระบวนการทางรัฐสภา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการทางนิติบัญญัติภายในรัฐสภา ความต้องการของผู้ให้กู้ ความคาดหวังของตลาด เงื่อนไขที่เคร่งครัดที่กำหนดขึ้นโดยประเทศผู้กู้เพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด ทำให้รัฐบาลต้องเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดที่มีมายาวนานภายในไม่กี่วันโดยการผ่านกระบวนการพิจารณาทางรัฐสภาด้วยเวลาอันสั้น

ระบบทางกฎหมายทั้งปวงของประเทศประชาธิปไตยได้ให้รูปแบบบางประการของความเร่งรีบเร่งรัด กระบวนการทางนิติบัญญัติที่ใช้ระยะเวลาอันสั้นในสภาวะฉุกเฉิน แน่หนอนว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญและเป็นกรณีที่เกิดขึ้นไม่ได้ แต่มันก็ตามมาด้วยผลในเชิงลบต่อคุณภาพของการตรากฎหมาย ประสิทธิภาพของกระบวนการทางรัฐสภา และอีกนัยคือผลกระทบของระบบรัฐสภาที่มีต่อประชาชนในวงกว้าง

ในการนำเสนอครั้งนี้ ได้ใช้กรณีของประเทศกรีซเป็นตัวอย่างเพื่อแลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมประชุม แนวความคิดและความห่วงใยเกี่ยวกับการพัฒนาที่อันตรายอย่างยิ่ง แม้ว่ามันจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ใดๆ ได้เลย

ก่อนที่จะนำเสนอข้อมูลทางสถิติเชิงประจักษ์เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เกิดขึ้นในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมาของการตรากฎหมายอย่างเร่งด่วนภายใต้ความกดดันจากวิกฤตเศรษฐกิจ นายอาทานาสซัส ได้นำเสนอขั้นตอนอย่างย่อซึ่งรัฐสภากรีซได้นำมาใช้ในการตรากฎหมายที่รัฐบาลนำเสนอ

ในระบบรัฐสภาของกรีซนั้น มีขั้นตอนการตรากฎหมาย ๓ ลักษณะกล่าวคือ ขั้นตอนปกติ (the regular procedure) ขั้นตอนเร่งด่วน (the urgent procedure) และขั้นตอนเร่งด่วนมาก (the very - urgent procedure) โดยในการนำเสนอครั้งนี้ มุ่งเน้นไปที่ขั้นตอนปกติ และขั้นตอนเร่งด่วนมาก เนื่องจากขั้นตอนเร่งด่วนมีข้อจำกัดทางการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับขั้นตอนการตรากฎหมายแบบปกตินั้น เมื่อร่างกฎหมายได้นำเสนอในรัฐสภาโดยรัฐบาล คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันพิจารณาข้อกำหนดดังกล่าวอย่างน้อย ๓ วันซึ่งระยะเวลาอาจทอนลงเหลือ ๒ วันหากประธานรัฐสภาเห็นชอบ

การพิจารณาร่างกฎหมายของคณะกรรมาธิการจะดำเนินการ ๒ ขั้นตอนด้วยกัน หรือเรียกว่า ๒ วาระ โดยจะมีระยะห่าง ๗ วันระหว่างวาระดังกล่าว เว้นแต่คณะกรรมาธิการจะตัดสินใจว่าระยะเวลาห่างเหลือ ๒ วัน โดยวาระแรกจะเป็นการพิจารณาจากคณะกรรมาธิการร่วมไม่เกิน ๓ ครั้ง ครั้งแรกจะพิจารณาในหลักการของร่างกฎหมาย และโดยปกติครั้งที่สองจะเป็นการเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (non - parliamentary stakeholders) มาให้ความเห็น อาทิ สหภาพการค้า สมาคมธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น และครั้งที่สามจะเป็นการพิจารณาหลักการและข้อกำหนดที่ละเอียด

ดังนั้น การพิจารณาวาระแรกจบลงจะมีการเว้นช่วง ๗ วัน และจะมีการพิจารณาวาระที่ ๒ เพื่อพิจารณาข้อกำหนดที่ละเอียดแบบเต็มคณะอีกครั้ง

เมื่อร่างกฎหมายได้ปรับโดยคณะกรรมาธิการแล้ว จะนำเสนอต่อที่ประชุมสภา การอภิปรายจะเริ่มขึ้นอีกภายหลังอย่างน้อย ๓ วัน นับจากวันที่คณะกรรมาธิการได้เสร็จสิ้นวาระที่ ๒ และนำเสนอร่างกฎหมายต่อที่ประชุมใหญ่

เมื่อการอภิปรายในที่ประชุมสภาเกี่ยวกับหลักการและมาตราต่าง ๆ ในร่างกฎหมายเริ่มขึ้น โดยปกติจะมี การประชุม ๒ ครั้ง และหลังจากนั้น ๒ วัน จะมีการลงคะแนน เนื่องจากมีการแก้ไขที่ได้ออมรับระหว่างการอภิปรายแล้ว

กระบวนการปกติของรัฐสภาในการออกพระราชบัญญัติฉบับจากที่รัฐบาลเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา จะใช้เวลาประมาณ ๖ - ๒๑ วัน ซึ่งจะเป็นระยะเวลาที่พรรคการเมือง สื่อมวลชน ภาคสังคมที่เกี่ยวข้อง องค์กรอิสระ (NGOs) และภาควิชาชีพ จะสามารถเสนอความเห็นอภิปรายทั้งในและนอกรัฐสภา ซึ่งมีอิทธิพล ต่อเนื้อหาสุดท้ายในกฎหมาย แม้ว่ารัฐบาลจะมีเสียงข้างมากที่แข็งแกร่งและข้อความในกฎหมายจะปราศจาก ข้อโต้แย้งใด ๆ ก็ตาม

ในทางกลับกันกับช่วงระยะเวลา ๖ - ๒๑ วันนี้ ยังมีขั้นตอนแบบเร่งด่วนมาก (very - urgent procedure) ซึ่งจะใช้เวลาทั้งสิ้นภายใน ๔๘ ชั่วโมง หรืออีกนัยหนึ่งคือ ประธานรัฐสภาอาจส่งร่างกฎหมาย ทันทีที่ได้รับไปยังคณะกรรมการ โดยหากคณะกรรมการเห็นชอบว่าเป็นกฎหมายเร่งด่วนมาก จะทำการ สรุปรการอภิปรายภายในครั้งเดียว และนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในวันถัดไป โดยจะดำเนินการสรุปการอภิปราย และลงคะแนนภายใน ๑๐ ชั่วโมง

ในช่วงปกติ การดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวเกิดขึ้นได้ยากมาก ซึ่งพบว่าในช่วง ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๓ กระบวนการตรากฎหมายแบบเร่งด่วนมากนี้มีน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของร่างกฎหมายที่มีการอภิปรายและ ลงคะแนนในรัฐสภา และนับแต่มีการเลือกตั้ง ปี ๒๕๕๒ ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓.๗๓ และในปี ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๔.๙๑

ในขณะนี้ บางคนอาจคาดการณ์อย่างมีเหตุผลว่าร้อยละดังกล่าวอาจอยู่ราวร้อยละ ๕ และไม่ควร เป็นกังวล อย่างไรก็ตาม ข้อมูลสถิติดังกล่าวคือการพิสูจน์คำกล่าวที่ว่า “มีการโกหก มีการกล่าวเท็จอย่างมหันต์ และมีสถิติ” (there are lies, there are big lies and there are statistics.)

การทำให้ตระหนักถึงขอบเขตของปัญหา สิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาคือราวร้อยละ ๔๐ ของกฎหมายที่ บังคับใช้เป็นการบัญญัติตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศและสนธิสัญญาแบบทวิภาคี ซึ่งไม่ก่อให้เกิดปัญหาทาง การเมืองและเป็นการง่ายต่อรัฐสภาที่จะเห็นชอบตามฉันทามติ

ดังนั้นหากไม่นับจำนวนกฎหมายเหล่านี้ จะพบว่าร้อยละของกฎหมายที่มีความเร่งด่วนมากได้ เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ถึงร้อยละ ๖.๑ และในปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๙.๔ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ในทุก ๑๐ เรื่อง ของกฎหมายจะมี ๑ เรื่อง ที่มีอภิปรายและบังคับใช้ภายใน ๒ วัน ภายหลังจากที่รัฐบาลเสนอกฎหมายต่อ รัฐสภา

เนื่องจากยังมีข้อมูลทางสถิติที่อาจทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนอีก กล่าวคือ ในบรรดากฎหมายที่บังคับ- ใช้ภายใน ๒ วัน มีกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงกฎหมายด้านความมั่นคงทางสังคม สาธารณสุข แรงงาน การบริหารกิจการบ้านเมือง และกฎหมายภาษี ทั้ง ๆ ที่บทบัญญัติต่าง ๆ ที่บังคับใช้มา นานหลายทศวรรษนี้จะต้องถูกล้มล้างหรือปรับปรุง แต่หากพิจารณาอย่างถ่วงถือนี้แล้ว ร่างกฎหมายที่ถูก- อภิปรายและได้บังคับใช้อย่างเร่งด่วนมากนี้นั้นประกอบไปด้วยจำนวนมาตราถึง ๑๐๐ - ๒๐๐ มาตรา และใน การพิจารณากฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ที่การให้ความสำคัญของประเด็นกฎหมายเป็นหลัก

สมาชิกรัฐสภาแต่ละคนมีเวลาในการพิจารณากฎหมายเพียงหนึ่งคืน รวมถึงการปรึกษากับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ติดต่อประสานงานกับเพื่อนสมาชิกรัฐสภาในพรรคเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและเตรียมอภิปรายในที่ประชุมคณะกรรมการในวันถัดไป รวมถึงดำเนินการจัดทำร่างแก้ไข บทบัญญัติในร่างกฎหมาย ผู้แทนซึ่งไม่ใช่สมาชิกของคณะกรรมการจะมีเวลา ๒ วัน ในการศึกษาร่างกฎหมาย ก่อนการประชุมใหญ่ แต่เมื่อมีผู้พิจารณาว่าพวกเขาเหล่านั้นอยู่ในคณะกรรมการอื่น และไม่มีควมคุ้นเคย กับประเด็นข้อกฎหมาย พวกเขาจึงไม่อยู่ในสถานะที่จะประเมินกฎหมายนั้น ๆ ได้

สำหรับด้านของพรรคการเมือง จะต้องตัดสินใจและประกาศจุดยืนภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง ซึ่งหมายถึงว่าทั้งผู้แทนและผู้เชี่ยวชาญแค่สองหรือสามคนได้อ่านข้อความในกฎหมาย ให้ความเห็นต่อหัวหน้าพรรคและพรรคประกาศจุดยืนโดยปราศจากความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคและกระบวนการสื่อสารที่ดีภายในพรรค ซึ่งพรรคการเมืองควรดำเนินการก่อนจะมีการประกาศให้การสนับสนุนกฎหมาย

แต่ยังมีมุมมองอื่น ๆ ที่เป็นความกังวล เมื่อรัฐธรรมนูญได้ถูกบังคับใช้ด้วยกระบวนการอันรวดเร็ว

ก) ไม่มีการปรึกษาต่อสาธารณะก่อนที่ “กฎหมายเร่งด่วนมาก” จะถูกส่งไปยังรัฐสภา
ข) คณะกรรมาธิการด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีเวลาศึกษาผลกระทบ
ค) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแห่งรัฐ (the State’s General Accounting Office) มีระยะเวลาเพียง ๑ วันเพื่อเตรียมรายงานต้นทุนและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องในบทบัญญัติก่อนการนำเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา

ง) รายงานการประเมินผลกระทบที่จะต้องนำเสนอควบคู่ไปกับร่างกฎหมาย จะเป็นรายงานที่ต้องจัดทำขึ้นภายในระยะเวลาอันจำกัด รายงานฉบับนี้จะต้องประกอบไปด้วยผลกระทบของร่างกฎหมายที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ความเท่าเทียมกันทางเพศและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งไม่น่าประหลาดใจถึงความไม่เพียงพอของเนื้อหาในรายงานที่ต้องเข้าสู่การพิจารณา

จ) ในแต่ละกระบวนการไม่สามารถประกันถึงการมีกระบวนการทางนิติบัญญัติที่เหมาะสม รวมถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะตามมา ในสิบหรือร้อยร่างบทบัญญัติต่างต้องมองในประเด็นปัญหา อาจมีบางบทบัญญัติอื่น ๆ ที่ไม่เร่งด่วนและซ่อนอยู่ แต่ยังคงมีข้อสงสัยอย่างสูงที่อาจถูกบังคับใช้ไปพร้อมกับร่างกฎหมายทั้งฉบับ ตลอดจนไม่มีใครให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวอย่างเหมาะสม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีการลงคะแนนเสียงโดยปราศจากการพิจารณาทางรัฐสภาอย่างเพียงพอ

หากกล่าวถึงปัญหาและผลต่าง ๆ ที่ตามมา มีข้อสังเกตเพื่อให้เกิดแนวทางไปสู่การลดผลกระทบทางลบของกระบวนการเหล่านี้ลง อาจเป็นการง่ายเกินไปที่จะหลีกเลี่ยงกระบวนการเร่งด่วนอันนี้ (very - urgent procedures) ซึ่งเป็นเพียงความหวังที่เปล่าประโยชน์หากยังมีกรณีพิเศษที่ยังต้องการกระบวนการพิเศษในการดำเนินการอยู่เสมอ และหากประเทศนั้น ๆ อยู่ท่ามกลางปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ไม่เคยมีมาก่อน ความถี่ของการใช้กระบวนการที่เร่งรีบดังกล่าวจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายรัฐสภา พรรคฝ่ายค้านหรือผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการฯ จะกล่าว อย่างไรก็ตาม ประเด็นเช่นนี้จึงต้องให้ความสนใจเพื่อหาวิธีในการลดผลกระทบเชิงลบของกระบวนการตรากฎหมาย

นายอาทนานาสซิวส์ กล่าวต่อไปว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการตรากฎหมายในระบบปกติ คือมีการเตรียมการที่พร้อม หรือสิ่งที่เราเรียกว่าธรรมาภิบาล การเปลี่ยนแปลงกระบวนการตรากฎหมายในสภาวการณ์ทางการเงินที่ไม่ปกติจะต้องมีการพิจารณากลับกรองมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- หากมีแนวทางที่เกิดจากการเจรจาแลกเปลี่ยน (dialogue) ทางสังคมซึ่งได้ปฏิบัติในช่วงเวลาที่ปกติ และเช่นแนวทางที่กระทำผ่านทุกภาคส่วนในประเทศแล้ว การใช้แนวทางดังกล่าวนี้จะสามารถเผชิญกับวิกฤตความรุนแรงทางเศรษฐกิจและนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นที่ยอมรับ

- หากกฎหมายต่าง ๆ ได้ถูกอภิปรายในทางที่ดีขึ้น (สร้างสรรค์) แรงงานชั้นพื้นฐานหลักประกันทางสังคม กระบวนการทางภาษี และกระบวนการทางนิติบัญญัติ มีการจัดให้เป็นระบบในช่วงระยะเวลาที่ปกติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤตจะเป็นการง่ายต่อสมาชิกรัฐสภาในการศึกษาเข้าใจสถานการณ์และสามารถประเมินสถานการณ์ได้

- ข้อกฎหมายที่บังคับใช้ในระยะเวลาปกติ จะต้องมีการประเมินผลกระทบของกฎหมาย ภายหลังจากมีการประกาศใช้ การบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีการประเมินเป็นระยะเพื่อการปรับปรุงเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการดีมากกว่าไปปรับปรุงในช่วงที่เกิดวิกฤต

- สมาชิกรัฐสภาจะต้องได้รับการชี้แจงสาระสำคัญจากฝ่ายบริหาร สถาบันวิจัยทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงการบริการของรัฐสภาเป็นระยะ เพื่อให้มีข้อมูลที่เพียงพอเมื่อถึงเวลาที่จะต้องพิจารณากฎหมายในระยะเวลาอันสั้น ทั้งนี้ ในบริบทดังกล่าวจะรวมถึงการมีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถ และไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงการคลังนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

- เมื่อรัฐบาลได้เตรียมการเสนอกฎหมายซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการผ่านขั้นตอนเร่งด่วนมาก รัฐบาลจะต้องให้ข้อมูลต่อรัฐสภาเกี่ยวกับประเด็น ข้อจำกัดที่กำลังเผชิญ ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้ผ่านการพิจารณาแล้ว หรืออีกนัยหนึ่งคือรัฐบาลจะต้องได้รับการแจ้ง สถานะหรือสถานการณ์ของสภา (mood of the parliament) อีกทั้ง สมาชิกรัฐสภาจะต้องมีความพร้อมในการประเมินกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาใน ระยะเวลาอันจำกัด

เมื่อพิจารณาเห็นว่าข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นก่อน วิกฤตการณ์และก่อนกระบวนการขั้นตอนการตรากฎหมายชนิดเร่งด่วนมากแล้วนั้น ภายหลังจากการผ่าน กฎหมายฉุกเฉินเหล่านี้จะต้องดำเนินการในลำดับต่อไป

- การมีขั้นตอนพิจารณาวาระที่ ๒ ในขั้นตอนการตรากฎหมายเร่งด่วน โดยเพิ่มระยะเวลา อีก ๒ วัน ซึ่งจะเป็นการลดปัญหาให้กับฝ่ายบริหารและเพิ่มโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาในการศึกษาข้อกฎหมาย บทบัญญัติ รวมถึง ข้อบกพร่องของกฎหมาย หรือทำให้ทราบได้ว่ากฎหมายดังกล่าวมีความเร่งด่วนจริงหรือไม่

- กฎหมายซึ่งจะผ่านกระบวนการโดยวิธีใด ๆ ควรมีการนำกลับมาประเมินซ้ำโดยรัฐสภา

- การทำให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกิดผลอย่างแท้จริง ในบางบทบัญญัติที่สำคัญ ๆ ควรมีการเพิ่ม ระยะเวลาสิ้นสุดของกฎหมาย และเมื่อถึงวันสิ้นสุดของกฎหมาย รัฐสภาจะต้องนำกฎหมายเหล่านั้นกลับมา พิจารณาและลงคะแนนอีกครั้งว่าจะมีการบังคับใช้ต่อไปภายหลังจากการสิ้นอายุของกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นการ เปิดให้รัฐสภามีโอกาสได้อภิปรายกฎหมาย และปราศจากความตึงเครียดและความกดดันของขั้นตอนการตรา- กฎหมายแบบเร่งด่วน

- กฎหมายฉุกเฉินแต่ละฉบับสร้างปัญหาทางกฎหมายเองรวมถึงข้อสงสัยในการขัด รัฐธรรมนูญ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีการแก้ไขโดยศาล

๒) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การยกระดับการบังคับใช้กฎหมายในส่วนจังหวัดต่าง : บทบาทของสภาจังหวัดแห่งชาติในกระบวนการนิติบัญญัติ” (Enhancing laws affecting provinces : the role of the National Council of Provinces in the law - making process) โดย นายเอริก ฟินเดลลา (Mr. Eric PHINDELA) เลขาธิการสภาจังหวัดแห่งชาติสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

สภาจังหวัดแห่งชาติ ได้ถูกจัดตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ควบคู่ไปกับรัฐสภาแห่งชาติเพื่อ บริหารจัดการด้านนิติบัญญัติ โดยเป้าประสงค์ของสภาจังหวัดแห่งชาติเพื่อรักษาผลประโยชน์ของแต่ละจังหวัด มากกว่านโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ และร่วมกันผลักดันกระบวนการตรากฎหมายเพื่อมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญระบุให้สภาจังหวัดแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการ ๑) มีส่วนร่วมในการแปรญัติติ รัฐธรรมนูญ ๒) ให้ความเห็นชอบในการตรากฎหมายที่มีผลกระทบต่อระดับจังหวัดและระดับชาติร่วมกัน อาทิ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การเคหะ การบริการทางสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และ ๓) พิจารณากลับกรองกฎหมายที่

ได้รับการเห็นชอบจากรัฐสภาแห่งชาติ ดังนั้น สภาจังหวัดแห่งชาติมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ต่อกระบวนการนิติบัญญัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับร่างกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในระดับจังหวัด

ร่างกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในส่วนจังหวัดเป็นร่างกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องร่วมกันในระดับจังหวัดและระดับชาติ กล่าวคือรัฐสภาแห่งชาติ หรือสภาจังหวัดแห่งชาติสามารถเสนอร่างกฎหมายเพื่อมีผลบังคับใช้ตามทีระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ สำหรับสภาจังหวัดแห่งชาติ สมาชิกสภาจังหวัดแห่งชาติ ๑ คน หรือคณะกรรมการในสภาจังหวัดแห่งชาติ ๑ คณะ สามารถเป็นผู้เสนอร่างกฎหมาย โดยมีขั้นตอนในการตรา-กฎหมายของสภาจังหวัดแห่งชาติ ดังนี้

๑) ผู้เสนอจะนำร่างกฎหมายเพื่อขอรับหลักการต่อที่ประชุมสภาจังหวัดแห่งชาติ ซึ่งจะมีการแสดงความคิดเห็นหลากหลายจากสมาชิกฯ จากจังหวัดต่าง ๆ ต่อร่างกฎหมายดังกล่าว

๒) เมื่อสภาจังหวัดแห่งชาติรับหลักการแล้ว คณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่งจะพิจารณา ทบทวน และให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อสภาจังหวัดแห่งชาติเพื่อลงมติต่อร่าง-กฎหมาย

๓) ในการลงมติต่อร่างกฎหมาย หัวหน้าคณะผู้แทนจากจังหวัดต่าง ๆ จะเป็นผู้ลงคะแนนเสียง ว่าเห็นชอบ ไม่เห็นชอบ หรืองดออกเสียง โดยร่างกฎหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าคณะผู้แทนฯ อย่างน้อย ๖ คะแนนเสียง เพื่อผ่านร่างกฎหมายจากสภาจังหวัดแห่งชาติ

หลังจากที่สภาจังหวัดแห่งชาติได้ผ่านร่างกฎหมายแล้วนั้น ร่างกฎหมายดังกล่าวจะถูกส่งมาที่รัฐสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่รัฐสภาฯ ให้ความเห็นชอบโดยไม่มีการแปรญัตติร่าง-กฎหมาย ร่างกฎหมายจะถูกส่งถึงประธานาธิบดีเพื่อลงนามบังคับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากว่ารัฐสภา-แห่งชาติได้เสนอการแปรญัตติ ร่างกฎหมายจะถูกส่งกลับมาที่สภาจังหวัดแห่งชาติเพื่อพิจารณาและลงมติ ทั้งนี้ ถ้าสภาจังหวัดแห่งชาติ ยืนยันร่างกฎหมายโดยไม่รับการแปรญัตติตามที่รัฐสภาแห่งชาติเสนอนั้น ร่างกฎหมายดังกล่าวจะถูกส่งถึงประธานาธิบดีเพื่อลงนามบังคับใช้กฎหมายต่อไป

อนึ่ง ร่างกฎหมายที่ได้รับการเห็นชอบจากรัฐสภาแห่งชาติจะถูกส่งให้สภาจังหวัดแห่งชาติเพื่อพิจารณาและลงมติ หากว่าสภาจังหวัดแห่งชาติเห็นชอบร่างกฎหมายโดยไม่มีการแปรญัตติ ร่างกฎหมายดังกล่าวจะถูกส่งถึงประธานาธิบดีเพื่อลงนามบังคับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตาม ถ้ามีการแปรญัตติ ร่างกฎหมายจะถูกส่งกลับมาที่รัฐสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณาและลงมติ หากเห็นชอบตามที่ได้เสนอการแปรญัตติจะสามารถเสนอต่อประธานาธิบดีเพื่อลงนามบังคับใช้กฎหมายต่อไป

ทั้งนี้ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ได้คาดการณ์ว่าอาจมีกรณีที่รัฐสภาแห่งชาติและสภาจังหวัดแห่งชาติมีความคิดต่างโดยไม่ผ่านร่างกฎหมาย จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยเพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว โดยคณะกรรมการไกล่เกลี่ยไม่ได้เป็นคณะกรรมการประจำ หรือมีองค์ประกอบคณะกรรมการที่ถาวร แต่จะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อผลักดันร่างกฎหมายดังกล่าวระหว่างรัฐสภาแห่งชาติกับสภาจังหวัดแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบคณะกรรมการมาจากสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติ จำนวน ๙ คน และจากผู้แทนถาวรสภาจังหวัด-แห่งชาติ จำนวน ๙ คน ซึ่งต้องดำเนินการพิจารณาร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หลังจากมีการแต่งตั้งองค์ประกอบคณะกรรมการฯ โดยมีกรณีดังนี้

- คณะกรรมการฯ เห็นชอบร่างกฎหมาย ถือว่ารัฐสภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบต่อร่าง-กฎหมาย และร่างกฎหมายจะถูกส่งไปสภาจังหวัดแห่งชาติเพื่อพิจารณาและลงมติก่อนเสนอประธานาธิบดีเพื่อลงนามประกาศบังคับใช้กฎหมาย

- คณะกรรมาธิการฯ ได้ทำการแปรญัตติร่างกฎหมาย ถือว่าสภาจังหวัดแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมาย และเสนอต่อประธานาธิบดีเพื่อลงนามประกาศบังคับใช้กฎหมาย
- คณะกรรมาธิการฯ มีมติให้จัดทำร่างกฎหมายใหม่ โดยร่างกฎหมายใหม่ต้องผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแห่งชาติและสภาจังหวัดแห่งชาติก่อนเสนอประธานาธิบดีเพื่อลงนามประกาศบังคับใช้กฎหมาย

๓) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “บทบาทของรัฐสภาแห่งชาติในสหภาพยุโรป” (The role of national Parliaments in the European Union) โดย นายเจอร์ท เจน เอ. ฮามิลตัน (Mr. Geert Jan A. HAMILTON) เลขาธิการวุฒิสภาเนเธอร์แลนด์

นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา รัฐสภาประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ได้มีบทบาทในกระบวนการนิติบัญญัติในสหภาพยุโรป (EU) โดยสนธิสัญญาลิสบอนได้เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาประเทศสมาชิก EU ด้วย EU เกิดจากการรวมตัวกันของประเทศในยุโรป จำนวน ๒๘ ประเทศ โดยเป็นการรวมตัวกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ดำเนินการโดยมีอำนาจเหนือรัฐ สถาบันหลักของ EU ได้แก่ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of the European Union) คณะมนตรียุโรป (European Council) ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union) ธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) หน่วยตรวจราชการยุโรป (Court of Auditors) และสภายุโรป (European Parliament) โดยประชาชนชาวยุโรปจะเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรปทุก ๆ ๕ ปี

EU กำเนิดขึ้นจากประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (ECSC) และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๔๙๔ และปี ๒๕๐๑ ตามลำดับ ต่อมาในปี ๒๕๓๖ สนธิสัญญามาสทริชท์ได้สถาปนาสหภาพยุโรปภายใต้ชื่อที่ใช้ในปัจจุบัน คือ European Union ประชากรของ EU มีจำนวนกว่า ๕๐๐ ล้านคน หรือประมาณร้อยละ ๗.๓ ของประชากรโลก ในปี ๒๕๕๕ EU มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ถึง ๑๖.๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ

โครงสร้างของธรรมนูญสหภาพยุโรป

ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า สหภาพยุโรปมีองค์กรย่อยหรือสถาบันหลักอีก ๗ องค์กร แต่ละองค์กรมีหน้าที่ดังนี้

- คณะมนตรียุโรป เป็นผู้กำหนดทิศทางให้กับ EU และจัดประชุมอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง ประกอบด้วยประธานคณะมนตรียุโรป ประธานคณะกรรมาธิการยุโรป และผู้แทนจากประเทศสมาชิกประเทศละ ๑ คน ซึ่งอาจเป็นประมุขของรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาล มีผู้กล่าวไว้ว่าประธานคณะมนตรียุโรปเป็นเสมือน “ผู้มีอำนาจทางการเมืองสูงสุด” เพราะว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องในการเจรจาการเปลี่ยนแปลงสนธิสัญญาและกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายของ EU นอกจากนี้ คณะมนตรียุโรปยังเป็นผู้จัดการแก้ปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างรัฐสมาชิกและหน่วยงานต่าง ๆ ของ EU อีกด้วย แต่หากเป็นการดำเนินการนอก EU คณะมนตรียุโรปจะเป็นเหมือนกับคณะที่รวมหัวหน้ารัฐสมาชิกเข้าไว้ด้วยกัน มีอำนาจในการให้สัตยาบันเอกสารสำคัญ เช่น ความตกลงระหว่างประเทศและสนธิสัญญาต่าง ๆ

- คณะกรรมาธิการยุโรป ทำหน้าที่เป็นเหมือนฝ่ายบริหารของ EU รับผิดชอบการเสนอร่างกฎหมายและงานประจำของ EU ปฏิบัติหน้าที่เสมือนคณะรัฐมนตรีโดยมีกรรมาธิการ ๒๘ คนมาจากความเชี่ยวชาญในนโยบายด้านต่าง ๆ จากแต่ละประเทศ โดยกรรมาธิการแต่ละคนจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของ EU โดยรวมมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศตน

- สภายุโรป มีสมาชิกสภา จำนวน ๗๓๖ คน (โดยในอนาคตจะเพิ่มขึ้นเป็น ๗๕๑ คน) ครึ่งหนึ่งของสภายุโรปเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของ EU ส่วนอีกครึ่งหนึ่งเป็นคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป สมาชิกสภายุโรป ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในสหภาพยุโรป โดยเลือกตั้งทุก ๆ ๕ ปี ตามระบบสัดส่วน สภายุโรป และคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปจะพิจารณากฎหมายร่วมกันในเกือบทุกเรื่องภายใต้กระบวนการนิติบัญญัติที่ใช้พิจารณากฎหมายทั่วไป

- คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายนิติบัญญัติใน EU ประกอบด้วยรัฐมนตรีจากประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ โดยการพบปะกันนั้นมืองค์ประกอบแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเรื่องหรือนโยบายที่จะพูดคุยกัน

ในเรื่องของกรอบอำนาจ EU มีอำนาจตามที่รัฐสมาชิกแต่ละประเทศได้มอบให้ไว้อย่างชัดเจน โดยในบางเรื่อง EU ยังมีอำนาจเฉพาะ เช่น การบัญญัติกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เช่น สหภาพศุลกากร การกำหนดกฎเกณฑ์การแข่งขันที่จำเป็นสำหรับการทำงานในตลาดภายในสหภาพ นโยบายทางการเงินสำหรับประเทศสมาชิกที่ใช้หน่วยเงินตราเป็นยูโร นโยบายทางการค้าร่วมกัน ฯลฯ

อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิกจะร่วมออกกฎหมายด้วยได้แต่เฉพาะในเรื่องหรือในขอบเขตที่ EU เพียงฝ่ายเดียวไม่มีอำนาจ เช่น การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตลาดภายใน นโยบายทางสังคม สิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภค พลังงาน ประเด็นในเรื่องเสรีภาพ ความมั่นคง และความยุติธรรม ประเด็นด้านสาธารณสุขที่เป็นข้อห่วงใยในความปลอดภัยร่วมกัน เป็นต้น

รัฐสภาของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป

รัฐสภาของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป ทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติประจำประเทศนั้น ๆ แต่ทั้งนี้ ตามสนธิสัญญาลิสบอน รัฐสภาของประเทศสมาชิกยังสามารถทำหน้าที่ตรวจสอบกฎหมายของสหภาพที่ได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาได้อีกด้วย

ในระยะแรก ๆ สมาชิกรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ ในสหภาพก็เป็นสมาชิกสภายุโรปด้วย ซึ่งถือว่าสวมหมวกสองใบ แต่พอมาระยะหลัง งานของสมาชิกสภายุโรปเริ่มมีมากขึ้น จำนวนของสมาชิกสภายุโรปที่เป็นสมาชิกรัฐสภาของประเทศสมาชิกด้วยก็ลดลงไป จนมาถึงปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา มีการกำหนดไม่ให้สมาชิกรัฐสภามาสวมหมวกสองใบดังก่อนอีกแล้ว

ในปี ๒๕๓๒ สมาชิกรัฐสภาของแต่ละประเทศและสมาชิกสภายุโรป ได้ร่วมกันจัดตั้งการประชุมประชาคมและคณะกรรมการกิจการยุโรปของรัฐสภาประเทศสมาชิก หรือ COSAC โดยคงไว้ซึ่งการพบปะระหว่างกันของสมาชิกจากรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ในสหภาพและสมาชิกสภายุโรป โดย COSAC จะมีการประชุมทุก ๖ เดือน COSAC สามารถยื่นข้อสนับสนุนและทำการตรวจสอบร่างกฎหมายของ EU ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความยุติธรรมและกิจการต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก สภายุโรปต้องการแจ้งให้รัฐสภาของประเทศสมาชิกได้รับทราบถึงแต่ละกิจกรรมต่าง ๆ ของสภายุโรป อีกทั้งคณะกรรมการของสภายุโรปบางคณะยังได้เชิญสมาชิกรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ ในสหภาพเข้าร่วมอภิปรายในร่างกฎหมายที่เสนอด้วย

สนธิสัญญาลิสบอน มีผลใช้บังคับวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้เพิ่มบทบาทของรัฐสภาประเทศสมาชิกมากมาย ได้แก่ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดตามหลักการกระจายอำนาจ การตรวจสอบนโยบายในเรื่องของเสรีภาพ การยุติธรรม และความมั่นคง โดยรัฐสภาประเทศสมาชิกสามารถยับยั้งร่างกฎหมายได้ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขสนธิสัญญา และเข้าร่วมในการหารือกับสถาบันหลักของ EU เป็นต้น

สำหรับหลักการกระจายอำนาจหรือ Principle of Subsidiarity นั้น หากสถาบันหลักของ EU ไม่มีอำนาจเฉพาะ การดำเนินการจะกระทำในระดับของภูมิภาคยุโรปเท่านั้นหากพิจารณาแล้วว่ามีประสิทธิภาพมากกว่าการดำเนินการในระดับชาติ ในกรณีที่รัฐสภาของประเทศสมาชิกเชื่อว่ามีผลกระทบหลักการนี้ ขั้นตอนต่อไปคือ หากจำนวนหนึ่งในสามของรัฐสภาประเทศสมาชิกเห็นว่าร่างกฎหมายที่เสนอฝ่าฝืนหลักการดังกล่าว ให้คณะกรรมการที่เสนอกฎหมายดำเนินการถอดถอน แก้ไข หรือคงไว้ซึ่งร่างกฎหมายนั้น ซึ่งหากคณะกรรมการจะคงร่างกฎหมายไว้ แต่เสียงข้างมากของรัฐสภาประเทศสมาชิกกลับคัดค้าน คณะกรรมการจะต้องอธิบายถึงเหตุผลที่เห็นควรให้คงไว้

รัฐสภานเนเธอร์แลนด์กับกิจการยุโรป

รัฐสภาของเนเธอร์แลนด์ใช้ระบบสองสภา การใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของยุโรป ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่างมีบทบาทของตัวเอง การแบ่งอำนาจระหว่างสองสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้รวมไปถึงการพิจารณาร่างกฎหมายของ EU ซึ่งสนธิสัญญาของยุโรปนั้นมองสองสภาเท่า ๆ กัน กล่าวคือทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรต่างมีหนึ่งเสียงในกลไกของหลักการ Subsidiarity แต่สองสภาจะหลีกเลี่ยงการทำงานมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการของยุโรปได้อย่างไร

- ข้อมูลและความร่วมมือ

วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเนเธอร์แลนด์ ได้กำหนดกระบวนการในการแจ้งกิจกรรมต่าง ๆ ของสภานให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เช่น ในช่วงต้นปี ทั้งสองสภาจะดำเนินการแจ้งรายการตารางลำดับการพิจารณาร่างกฎหมายก่อน - หลังให้อีกฝ่ายทราบ

- กิจการของยุโรปในวุฒิสภา

วุฒิสภานเนเธอร์แลนด์ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการยุโรปมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ แล้ว จนเมื่อสนธิสัญญาลิสบอนมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสนธิสัญญานี้เกิดขึ้นภายหลังการลงประชามติของบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศสและเนเธอร์แลนด์ที่ไม่รับธรรมนูญยุโรป ความเจ็บปวดจากการโหวต “No” ในการลงประชามติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ช่องว่างระหว่างยุโรปและประชาชนเริ่มแผ่ขยายกว้างมากขึ้น รัฐสภาของหลาย ๆ ประเทศรวมถึงรัฐสภานเนเธอร์แลนด์เองเห็นว่าเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องดึงประชาชนให้เข้ามาใกล้ชิดกับยุโรปให้มากขึ้นอีกครั้ง โดยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการออกกฎหมายของยุโรป วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาลิสบอนนี้ก็เพื่อไม่ให้ EU ออกกฎหมายในขอบเขตที่อยู่นอกเหนืออำนาจของ EU

- ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างรัฐสภา

ความร่วมมือระหว่างรัฐสภานำมาซึ่งการให้การสนับสนุนที่สำคัญ ซึ่งทำได้โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ทั้งนี้มิใช่แค่เพียงกระทำระหว่างรัฐสภาแห่งชาติด้วยกันเองเท่านั้น หากแต่รวมถึงการแลกเปลี่ยนและการร่วมมือกันระหว่างสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภายุโรป การประชุมในเวทีระหว่างรัฐสภาเป็นเครื่องมือที่มีค่ายิ่ง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้แทนที่เข้าร่วมประชุม การประชุมว่าด้วยการจัดการด้านเศรษฐกิจและการเงินของสหภาพยุโรปและ COSAC เป็นตัวอย่างที่ดี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานเนเธอร์แลนด์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้การประชุมนี้ให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่จะสามารถกระทำได้โดยมุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมากกว่าการวางตัวเป็นองค์กรกึ่งการเมืองที่สร้างแต่อิทธิพลเพื่อพรรคการเมือง

- บทบาทของเลขาธิการรัฐสภา

เลขาธิการรัฐสภาของประเทศสมาชิก EU มีบทบาทพิเศษที่จะต้องกระทำ นั่นคือ ความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ด้านธุรการที่ดีให้กับรัฐสภา เช่น การสร้างเว็บไซต์ IPEX ให้เป็นเสมือนศูนย์กลางแหล่งข้อมูล

การประชุมเลขาธิการรัฐสภาแห่งสหภาพยุโรปจัดขึ้นทุกปี โดยการประชุมครั้งที่ผ่านมามีเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๗ ณ เมืองวิลเนียส ได้มีการอภิปรายถึงวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการประสานงานกับกิจการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปในด้านธุรการของรัฐสภาเป็นครั้งแรก ดังนั้น หากสมาคมเลขาธิการรัฐสภาจะจัดการประชุมอย่างไม่เป็นทางการขึ้นบ้างก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการในเรื่องว่า เลขาธิการรัฐสภาของประเทศในสหภาพยุโรปมีวิธีจัดการกับกิจการของสหภาพยุโรปในรัฐสภาประเทศของตนอย่างไร ซึ่งรวมไปถึงประเด็นในเรื่องขีดความสามารถในด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกิจการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป โดยการประชุมอย่างไม่เป็นทางการที่ว่านี้อาจจัดขึ้นก่อนหรือหลังการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาก็ได้ โดยอาจจัดให้มีปีละครั้ง ครั้งละครึ่งวันที่สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภาตามภูมิภาคจะได้พบปะพูดคุยกัน การประชุมเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบ่งตามกลุ่มภาษานั้นค่อนข้างประสบความสำเร็จ ซึ่งตนเห็นว่า สมาคมเลขาธิการรัฐสภาควรมีเวทีเล็ก ๆ สำหรับการพบปะพูดคุยในกลุ่มภูมิภาคได้แล้ว ซึ่งเพื่อนสมาชิกที่มีความสนใจในประเด็นเฉพาะก็จะสามารถมีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้

๔) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “แนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรมของรัฐสภา” (Guidelines for ethics at the National Assembly) โดย นางโคริน ลุกุยย็องซ์ (Mrs. Corinne LUQUIENS) เลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการของประธานรัฐสภาฝรั่งเศส

สมาชิกรัฐสภาในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงทางผลประโยชน์

สมาชิกรัฐสภา ถือเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงของเครือข่ายและการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ซึ่งจะนำไปสู่การตรวจสอบเครือข่ายทั้งหมดอย่างละเอียดที่สมาชิกรู้จักได้ดำเนินการก่อนที่จะได้รับเลือกตั้งและระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ความขัดแย้งทางผลประโยชน์มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัวและบรรดามิตรสหายโดยส่วนใหญ่ ดังนั้นเพื่อบำรุงถึงความหลากหลายของการเชื่อมโยงดังกล่าวที่สำนักสูงสุดแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส (Bureau of the French National Assembly) ได้ทำการศึกษาถึงการดำเนินการด้านประมวลจริยธรรมซึ่งอาจจะเป็นอีกหนึ่งหนทางเพื่อขจัดปัญหาในประเด็นด้านศีลธรรมของสมาชิกแบบเบ็ดเสร็จไม่เพียงแต่เฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่เพียงอย่างเดียว

มาตรการที่สำนักสูงสุดแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส ได้กำหนดขึ้นเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๔ ประกอบด้วยประมวลจริยธรรมซึ่งได้กำหนดหลักการทั่วไป ๖ ประการ เพื่อแก้ไขปัญหาได้แก่ : การให้ความสำคัญของผลประโยชน์โดยทั่วไป อีสรภาพ ความไม่มีอคติ ความสามารถที่จะชี้แจงต่อประชาชน ความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่น่ายกย่อง นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและยึดถือต่อหลักการดังกล่าว จึงบังคับให้สมาชิกรัฐสภาทำการประกาศพันธะสัญญาใหม่ร่วมกัน รวมทั้งได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของรัฐสภาฝรั่งเศสขึ้นมาใหม่ ๑ คณะคือ คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม

จากการรวบรวมค่าแถลงการณ์เรื่องผลประโยชน์กว่า ๕๗๗ แถลงการณ์ของสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด ซึ่งเป็นแถลงการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สมาชิกรัฐสภาได้ดำเนินการในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา การลงทุนด้านการเงินมากกว่า ๑๕,๐๐๐ ยูโร ที่สมาชิกรัฐสภาครอบครอง เช่นเดียวกับกิจกรรมที่สมาชิกรู้จักได้ดำเนินการร่วมกับครอบครัวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมมีหน้าที่รวบรวมค่าแถลงการณ์ของสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางตามคำเชิญของบุคคลที่สาม หากเป็นไปได้ในลักษณะสิ่งจูงใจหรือของกำนัลที่มีมูลค่ามากกว่าเงินจำนวน ๑๕๐ ยูโร

รายงานในปีแรกของคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส

คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมได้นำเสนอรายงานต่อสำนักสูงสุดแห่งรัฐสภาฝรั่งเศสซึ่งเป็นการรายงานผลการดำเนินการในปีแรกของกฎระเบียบใหม่เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมของรัฐสภาฝรั่งเศส โดยได้ชี้ให้เห็นถึงค่าแถลงการณ์ ๕๗๗ ฉบับที่ได้รับ ซึ่งกว่า ๗๐ แถลงการณ์นั้นมีความเชื่อมโยงกับการเดินทางตามคำเชิญของบุคคลที่สาม ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการเชิญจากต่างประเทศในนามบริษัทและในนามสมาคม ส่วนในกรณีที่เกี่ยวข้องกับของกำนัลที่มีมูลค่ามากกว่า ๑๕๐ ยูโรนั้น ปรากฏว่ามีมากถึง ๑๕ ฉบับ ซึ่งในจำนวนนั้นมี ๘ ฉบับ ที่มีส่วนเชื่อมโยงถึงการได้รับคำเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร กิจกรรมด้านกีฬา และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม งานของคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมไม่ได้จำกัดเพียงแค่การรับเรื่องแถลงการณ์ของสมาชิกรัฐสภาที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่างประเทศ การเดินทางหรือของกำนัล แต่คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม ยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกรัฐสภาที่ต้องการคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับทรศนะทางด้านจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยเช่นกัน

การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์เป็นที่ยอมรับตามกฎหมายในขณะนี้

กฎหมายด้านความโปร่งใสในชีวิตการเมือง เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

กฎหมายด้านความโปร่งใสในชีวิตการเมืองได้สร้างบทบัญญัติที่มีผลต่อค่าแถลงการณ์ที่มีต่อภาระหน้าที่ และยังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระที่มีอำนาจสูงสุดในการตรวจสอบความโปร่งใสซึ่งจะทำหน้าที่คอยติดตามตรวจสอบตามค่าแถลงการณ์อีกทั้งหน่วยงานนี้ก็ยังมีอำนาจดำเนินการแก่ผู้ที่ล่วงละเมิดอีกเช่นกัน

ดังนั้น บทบัญญัติที่สำนักสูงสุดแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส ได้กำหนดเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๔ นั้นจะมีผลต่อการกระทำผิดซึ่งไม่เป็นไปตามค่าแถลงการณ์ของสมาชิกรัฐสภาและอาจถูกเปิดเผยต่อสาธารณชน สถาบันทางกฎหมายได้เน้นย้ำว่าผู้ที่ฝ่าฝืนและมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับเป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๔๕,๐๐๐ ยูโร พร้อมกับบทลงโทษที่ส่งผลให้ต้องสูญเสียสิทธิของการเป็นพลเมืองและสิทธิการใช้บริการสำนักงานสาธารณะ

ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานสูงสุดด้านความโปร่งใสและคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส

โดยทั่วไปต้องยอมรับว่าคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งรัฐสภาฝรั่งเศสนั้นไม่สามารถดำเนินการและเข้าถึงค่าแถลงการณ์ได้อย่างถึงที่สุด แต่หน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดด้านความโปร่งใสนั้นสามารถทำได้ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคือที่ดีที่สุดในเรื่องดังกล่าวนี้ คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม ควรจะส่งตรงสมาชิกรัฐสภาให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดด้านความโปร่งใสเพื่อทำการตรวจสอบในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับค่าแถลงการณ์ด้านผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ในขณะที่หน่วยงานสูงสุดก็สามารถส่งตรงสมาชิกรัฐสภากลับมาให้กรรมการได้ไต่สวนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ภายในรัฐสภาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม

ประมวลจริยธรรมแห่งรัฐสภาฝรั่งเศสและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

หากจะกล่าวว่าแนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรมของรัฐสภามีไว้สำหรับสมาชิกรัฐสภาเพียงอย่างเดียวคงจะไม่ถูกต้อง ซึ่งในความเป็นจริงนั้นแนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรมของรัฐสภานั้นมีความสำคัญกับบุคคลทุก ๆ ภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อการขับเคลื่อนที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของประชาชน ด้วยเหตุนี้ จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจริยธรรมของรัฐสภาจะพบว่าทั้ง

ข้าราชการรัฐสภาและผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภา ก็มีความสำคัญไม่น้อยในการแสวงหาหนทางที่จะเข้าถึงและสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนในกระบวนการของกลุ่มผลประโยชน์ของรัฐสภาในท้ายที่สุด

๑) ผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภา

ผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภา จะต้องเผชิญกับคำถามทางจริยธรรมในฐานะที่เป็นลูกจ้างของสมาชิกฯ ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับกลุ่มคนในการวิ่งเต้นในเรื่องสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกละเลยมองว่าอาจจะเป็นการกระทำเพื่อตัวผู้ช่วยเองหรืออาจจะเป็นเครื่องมือหรือตัวแทนของสมาชิกฯ ในการกระทำหรือวิ่งเต้นเรื่องต่าง ๆ ให้บรรลุจุดประสงค์และได้มาซึ่งผลประโยชน์

ด้วยเหตุนี้ เราได้จำกัดบัตรแสดงตนแบบถาวรให้แก่ผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภาเพียงจำนวน ๒ ใบต่อสมาชิกฯ ๑ คน เพื่อใช้สำหรับแสดงตนในการเข้าอาณาบริเวณของรัฐสภา และบัตรแสดงตนดังกล่าวจะไม่อนุญาตให้ใช้กับบุคคลภายนอกที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ รวมไปถึงบุคคลในครอบครัวของสมาชิกฯ ด้วยเช่นกัน นอกเหนือไปจากนี้ เราได้จำกัดปัญหาที่อาจจะเกิดความสับสน ในกรณีของอาสาสมัครผู้ช่วยสมาชิก โดยได้ยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวออกไปจากระบบและอนุญาตให้ใช้เพียงแต่บัตรแสดงตนสำหรับผู้ช่วยสมาชิกฯ แบบถาวรเท่านั้น

๒) ข้าราชการรัฐสภา

ในฐานะที่มีส่วนร่วมและบทบาทที่สำคัญในวงงานของรัฐสภา ข้าราชการรัฐสภาอาจพบว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ดังนั้น การที่จะลดสถานการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น รัฐสภาฝรั่งเศสได้วางกฎระเบียบสำหรับข้าราชการรัฐสภาโดยข้าราชการจะไม่สามารถกระทำการใด ๆ ในฐานะตัวแทนของสมาชิกรัฐสภาได้อย่างอิสระ อย่างไรก็ตาม ข้าราชการรัฐสภายังคงพบว่าตนเองนั้นอาจจะต้องยังคงตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่อาจสร้างความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความละเอียดอ่อนของสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมได้เสนอให้มีการร่างประมวลจริยธรรมของข้าราชการรัฐสภาขึ้นโดยเฉพาะ โดยจะเป็นแนวที่ง่ายต่อการปฏิบัติตามและจะรวบรวมภาระหน้าที่ที่มีความสำคัญที่สุดของข้าราชการรัฐสภาทุกคนมาบรรจุอยู่ในเล่มเดียวกันนี้

๓) การเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์

ในขณะที่การตระหนักถึงข้อได้เปรียบของการเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่อาจจะมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน รัฐสภาฝรั่งเศสได้กำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการประชุมสภาโดยการกำหนดหลักการ ๓ ประการ ได้แก่

- ภาระหน้าที่ของความโปร่งใส (โดยสมาชิกรัฐสภาที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์จะต้องประกาศตนว่า ตนเองเป็นตัวแทนของใครและทำหน้าที่เพื่อใคร)
- ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเปิดเผยเป็นสาธารณะ (ประชาชนโดยทั่วไปจะสามารถทราบได้ถึงเงื่อนไขที่สร้างขึ้นระหว่างผู้แทนราษฎรที่พวกเขาเลือกกับผู้แทนราษฎรของกลุ่มผลประโยชน์)
- ภาระหน้าที่ตามประมวลจริยธรรม ได้แก่ ความคิดในการทำหน้าที่ของผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์ภายใต้สิทธิและการปฏิบัติหน้าที่

สำนักสูงสุดแห่งรัฐสภาฝรั่งเศส ได้นำกฎระเบียบใหม่เหล่านี้มาใช้ ก่อให้เกิดบทบัญญัติสำหรับสิทธิในการลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความโปร่งใส โดยสมาชิกฯ ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์จะต้องทำการกรอกรายละเอียดลงในแบบฟอร์มบนเว็บไซต์ของรัฐสภาให้

ประชาชนได้รับทราบอย่างเปิดเผย และสมาชิกฯ จะต้องลงนามในประมวลจริยธรรมความประพฤติที่ดีซึ่งประกอบไปด้วยสิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการลงทะเบียนนี้ถือว่าสมาชิกที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ได้ทำการยอมรับที่จะประพฤติตามบทบัญญัติทางจริยธรรมที่สำนักงานฯ กำหนด

๕) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ประมวลจรรยาบรรณสำหรับสมาชิกรัฐสภา - คืออะไร อย่างไร และทำไม” (A code of conduct for parliament - what, how and why?) โดย นายแคลส์ มาร์เต็นส์สัน (Mr. Claes MÅRTENSSON) รองเลขาธิการรัฐสภาสวีเดน

๑. บทนำ

ในขณะนี้ประเทศในยุโรป จำนวน ๑๑ ประเทศ ได้มีการนำประมวลจรรยาบรรณสำหรับสมาชิก-รัฐสภามาใช้ รวมถึงประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และรัฐสภายุโรป นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายประเทศในทวีปยุโรป กำลังอยู่ในกระบวนการและคาดว่าจะนำประมวลจรรยาบรรณดังกล่าวมาใช้ในไม่ช้านี้ ขณะนี้รัฐสภาสวีเดน (Riksdag) ของสวีเดน กำลังอยู่ในระหว่างการร่างประมวลจรรยาบรรณสำหรับสมาชิกรัฐสภา และจะนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายข้อเรียกร้องจากรายงานของสถาบันแห่งสภายุโรปที่มีชื่อว่า “กลุ่มประเทศต่อต้านการทุจริต” (Greco)

๒. ประมวลจรรยาบรรณคืออะไร

ไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอนว่าประมวลจรรยาบรรณคืออะไร แต่โดยทั่วไปจะให้ความหมายและบรรยายถึงกฎระเบียบซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสมาชิกรัฐสภา และในประเทศสวีเดนก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับต่อสมาชิกรัฐสภาเสมือนกับประชาชนทั่วไป และยังมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับบางประการที่บังคับใช้เฉพาะสมาชิกรัฐสภาเท่านั้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าประมวลจรรยาบรรณของรัฐสภา-สวีเดน คือ การมุ่งประเด็นไปที่กฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่มีความเฉพาะเจาะจงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

๓. ประมวลจรรยาบรรณเป็นแนวคิดที่ดีใช่หรือไม่

ประมวลจรรยาบรรณ กำหนดแบบฉบับที่เป็นมาตรฐานของสมาชิกรัฐสภาไว้สูงกว่าประชาชนทั่วไป สำหรับประเด็นนี้อาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ว่ากฎหมายที่บัญญัติโดยรัฐสภานั้นควรจะนำมาบังคับใช้แก่สมาชิกรัฐสภาเช่นเดียวกันกับประชาชนทั่วไปหรือไม่ และสิ่งที่เราต้องการจากสมาชิกรัฐสภาจะมากกว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นได้อย่างไร

ในสถานการณ์จริงผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงมักจะคาดหวังในตัวสมาชิกรัฐสภามากกว่าประชาชนทั่ว ๆ ไป โดยสมาชิกรัฐสภานั้นไม่เพียงแต่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ควรตกเป็นข่าวที่ไม่ดีปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่มีต่อสมาชิกฯ และรัฐสภา ดังนั้นประมวลจรรยาบรรณเปรียบเสมือนเครื่องเตือนใจที่จะช่วยให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อตัวสมาชิกฯ โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงศีลธรรมและจริยธรรมที่สมาชิกรัฐสภานั้นเผชิญอยู่

๔. ประมวลจรรยาบรรณจะสร้างขึ้นได้อย่างไร

นับตั้งแต่เราได้เริ่มทำงานกันอย่างจริงจังจึงพบว่าประเทศสวีเดนนั้นไม่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง แต่จากประสบการณ์ที่เรามีและจากการศึกษาประมวลจรรยาบรรณของรัฐสภาประเทศอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการร่างประมวลจรรยาบรรณนั้นจะออกมาจากตัวสมาชิกรัฐสภาเอง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สมาชิกรัฐสภาควรมีส่วนร่วมในกระบวนการร่างประมวลจรรยาบรรณที่จะนำมาใช้กับตัวเองด้วยความสมัครใจ

ในสวีเดนได้ทำการแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างประมวลจรรยาบรรณโดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ประธานและสมาชิกในคณะทำงานอีกจำนวน ๘ คน จาก ๘ พรรคการเมือง การทำงานด้านการร่างประมวลจรรยาบรรณของเราได้รับแรงบันดาลใจจากหลายประเทศและจากหลายองค์กร อาทิ Greco และ OSSE ถึงแม้ว่าปัญหาการคอร์รัปชันในสวีเดนจะอยู่ในสถานะที่ดีกว่าหลาย ๆ ประเทศก็ตาม แต่เราเชื่อเหลือเกินว่าการนำประมวลจรรยาบรรณมาใช้อย่างชาญฉลาดก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งความเชื่อมั่นของรัฐสภาที่แตก ในฐานะที่เป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ รัฐสภาควรจะมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับและควรที่จะกำหนดการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ทั้งในด้านกฎหมายและความมีศีลธรรม

๖) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “กระบวนการถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีให้พ้นจากตำแหน่งโดยรัฐสภา - ประสบการณ์ของรัฐสภาแซมเบีย” (The process of removing the immunity of a former President by the National Assembly - the Zambian experience) โดย นางโดริส กะไต กาทีบะ มะวิงกา (Mrs. Doris Katai Katebe MWINGA) เลขาธิการรัฐสภาแซมเบีย

ความคุ้มกันของประธานาธิบดี หมายถึง การกั้นมิให้เกิดหรือดำเนินการต่อในกระบวนการทางอาญา และทางแพ่งต่อบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ความคุ้มกันของประธานาธิบดีมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประมุขแห่งรัฐโดยปราศจากความวิตกกังวลจากการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ประธานาธิบดียังมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประธานาธิบดีโดยปราศจากความกลัวจากผลสะท้อนของกฎหมายต่าง ๆ ในขณะที่อำนาจทางศาลส่วนใหญ่ ความคุ้มกันประมุขแห่งรัฐได้ผูกมัดกับตำแหน่งประธานาธิบดี ดังนั้น การสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศแซมเบียหรืออดีตประธานาธิบดีจึงสามารถใช้สิทธิความคุ้มกันได้อย่างเต็มที่จากการฟ้องร้องในคดีอาญาซึ่งบุคคลนั้น ๆ พัวพันอยู่ในขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี

อย่างไรก็ตาม หมวดที่ ๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแซมเบีย ได้ให้อำนาจรัฐสภาในการเพิกถอนความคุ้มกันนี้ไว้ หากรัฐสภาเห็นว่าความคุ้มกันนั้นขัดกับผลประโยชน์ของประเทศ ทั้งนี้ อาจมีคำถามว่าเหตุใดจึงให้ความคุ้มกันแก่อดีตประธานาธิบดีตั้งแต่เริ่มแรก คำตอบคือแท้ที่จริงแล้วประธานาธิบดีนั้นมิใช่ข้อมูลของประเทศอยู่เป็นจำนวนมากในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลในการให้ความคุ้มกันแก่อดีตประธานาธิบดีเพื่อป้องกันไม่ให้เปิดเผยข้อมูลซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อผลประโยชน์ของประเทศได้ และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ รัฐสภาจึงสามารถเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีได้ หากมั่นใจว่าจะไม่ส่งผลกระทบในทางลบต่อผลประโยชน์ของประเทศ

ตามประวัติศาสตร์ของแซมเบีย รัฐสภามีโอกาสในการอุทธรณ์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒ ครั้ง โดยครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ๒๕๔๕ เพื่อเพิกถอนความคุ้มกันของ ดร. เฟร็ดเดอริก จาคอบ ไตตัส ชิลูบา (Dr. Frederick Jacob Titus Chiluba) ประธานาธิบดีคนที่ ๒ ของแซมเบีย ซึ่งปัจจุบันได้เสียชีวิตลงแล้ว และครั้งที่ ๒ ในปี ๒๕๕๖ ได้เพิกถอนความคุ้มกันของ นายรุเปียห์ บเวซานิ บันดา (Mr. Rupiah Bwezani Banda) ประธานาธิบดีคนที่ ๔ ของแซมเบีย

ความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแซมเบีย ได้ระบุเรื่องความคุ้มกันของประธานาธิบดีไว้ โดยมาตรา ๔๓ (๑) และ (๒) ได้ให้สิทธิความคุ้มกันในการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีจากกระบวนการทางอาญาและทางแพ่ง ในขณะที่มาตรา ๔๓ (๓) ได้ขยายเรื่องความคุ้มกันที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางอาญาที่มีผลต่ออดีตประธานาธิบดี ดังนี้

“มาตรา ๔๓ (๓) บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแต่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแล้วจะ
ไม่ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดทางอาญาหรือยอมรับตามเขตอำนาจศาลใด ๆ ในเรื่อง
ของการกระทำหรือการละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง
ประธานาธิบดี เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติตัดสินว่าการพิจารณาคดีดังกล่าวนั้นไม่มี
ผลเสียกับผลประโยชน์ของประเทศ”

จากเนื้อความตามมาตราข้างต้นกล่าวได้ว่าอดีตประธานาธิบดีได้รับความคุ้มกันจากการพิจารณาคดี
ที่เป็นความผิดทางอาญาได้โดยอำนาจหน้าที่ในขณะที่ดำรงตำแหน่งจนกระทั่งรัฐสภามีมติเพิกถอนความคุ้มกัน
นั้นออก

กระบวนการถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี

ตามมาตรา ๔๓ (๓) ได้มอบอำนาจให้รัฐสภาเพื่อเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี แต่ไม่ได้
มีการกล่าวถึงกระบวนการไว้ ซึ่งรัฐสภาได้ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา (Standing Orders)
โดยผ่านมติที่ประชุมสภา ดังนี้

(๑) ญัตติ

ในส่วนของข้อมติที่มีขึ้นในรัฐสภา จะต้องดำเนินการยื่นญัตติโดยสมาชิกรัฐสภา ซึ่งการยื่นคำขอญัตติ
มีอยู่ในระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา ข้อที่ ๓๖ และข้อที่ ๓๗ ดังนี้

“มาตรา ๓๖ (๑) สมาชิกรัฐสภาทุกคนจะส่งเรื่องในการยื่นขอญัตติไปยังสำนักงานเลขาธิการของ
รัฐสภา โดยเป็นสำเนาเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะมีชื่อของสมาชิกฯ พร้อม
ทั้งลงนาม และในกรณีของสมาชิกรัฐสภาที่ไม่ใช่รัฐมนตรีจะต้องมีการลงนาม
โดยผู้รับรองญัตติ พร้อมกับมีวันที่ที่เสนอซึ่งปรากฏอยู่ในญัตติดังกล่าว”

(๒) วันที่ยื่นเสนอจะต้องไม่น้อยกว่า ๓ วันล่วงหน้า และหากยื่นเรื่องในวันศุกร์จะต้อง
ไม่น้อยกว่า ๔ วันล่วงหน้า :

ซึ่งกำหนดไว้ว่า

(ก) ประธานรัฐสภาอาจยกเว้นข้อญัตติอื่นจากบทบัญญัติอื่นอันเนื่องมาจากการ-
ลาออกจากรัฐสภา และ

(ข) ประธานรัฐสภาอาจยกเว้นข้อญัตติสำหรับคัดเลือกระยะการรวมการสามัญ
และคณะกรรมการวิสามัญจากบทบัญญัติอื่นอันเนื่องมาจากการลาออกจาก
รัฐสภา

(๓) ญัตติจะได้รับการบรรจุลงในเอกสารระเบียบวาระการประชุม ซึ่งขึ้นอยู่กับสมัย-
ประชุมของรัฐสภาและระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา ข้อที่ ๒๖ เว้นแต่จะมีการ-
ถอนญัตติออกก่อนหน้านั้น

(๔) ญัตติจะถูกกำหนดโดยกฎของการรับพิจารณา

“มาตรา ๓๗ นอกจากระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา มาตรา ๓๖ คณะรัฐมนตรีอาจยื่นเสนอ
ญัตติในระหว่างที่มีการประชุมสภาได้และรัฐมนตรีจะระบุนวันเพื่อกำหนดให้มีการ-
อภิปรายญัตติขึ้นในเวลาต่อมา”

ระเบียบข้อบังคับดังกล่าวข้างต้นให้ไว้ตามสิทธิของสมาชิกสภาแถวหลัง^๑ (back - benchers) และฝ่ายบริหาร (Executive) เพื่อนำมาใช้กับญัตติสำหรับการเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี

อนึ่ง สมาชิกสภาแถวหลังต้องการที่จะให้ระยะเวลา ๓ วัน ในการยื่นขอเสนอญัตติ ในขณะที่ฝ่ายบริหารต้องการให้ระยะเวลาเพียงแค่ ๑ วัน ในการเสนอเรื่อง นอกจากนี้ สมาชิกสภาแถวหลังยังต้องการให้สมาชิกฯ สามารถเสนอญัตติที่ ๒ ได้ ขณะที่ฝ่ายบริหารไม่ต้องการ

จากระเบียบข้างต้นเห็นได้ชัดเจนว่าการเพิกถอนอดีตประธานาธิบดีจะเริ่มต้นจากมีผู้เสนอหัวข้อญัตติ (Notice of Motion) โดยจะมีการแสดงหัวข้อญัตติเมื่อจะมีการอภิปรายขึ้น และหากสมาชิกฝ่ายบริหารเลื่อนญัตติออกไป จะมีการคำนวณระยะเวลาก่อนที่จะมีการอภิปรายญัตติ

(๒) มติของรัฐสภา

สำหรับการเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี รัฐสภาอาจจะผ่านมติ ซึ่งจะมีการอภิปรายอย่างเข้มข้นตั้งแต่เริ่มต้นที่ต้องการให้ผ่านมตินี้พร้อมเหตุผลหลักที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ จำนวน ๒ ใน ๓ โดยมาตรา ๘๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญได้ให้เนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๔ (๑) นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ทุกคำถามที่เกิดขึ้นในที่ประชุมรัฐสภา จะต้องได้รับการตัดสินจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกรัฐสภา นอกจากประธานรัฐสภาหรือบุคคลซึ่งทำหน้าที่ประธานรัฐสภา”

ฉะนั้นจึงชัดเจนว่ามาตราดังกล่าวข้างต้น มติของรัฐสภาจะเกิดขึ้นจากเสียงส่วนใหญ่ เว้นแต่มาตราที่ให้ไว้จะระบุเป็นอย่างอื่น ตัวอย่างเช่น มาตรา ๓๗ (๒) เรื่องการเพิกถอนความคุ้มกันอดีตประธานาธิบดีได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าญัตติจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกรัฐสภาอย่างน้อย ๒ ใน ๓ จึงจะสามารถผ่านได้

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๓ (๓) ระบุเพียงแต่ว่าการเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีจะต้องกระทำโดยผ่านมติเสียงส่วนใหญ่ของรัฐสภา

(๓) องค์ประชุมตามที่กำหนด

สำหรับการดำเนินการในการอภิปรายของรัฐสภาแบบเป็ย รัฐธรรมนูญระบุไว้ว่าสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๑ ใน ๓ จะต้องแสดงตน โดยมาตรา ๘๔ (๔) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๔ (๔) องค์ประกอบในที่ประชุมของรัฐสภาจะต้องประกอบไปด้วยสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๑ ใน ๓ และหากมีสมาชิกคนใดคัดค้านในระหว่างที่ประชุมว่าไม่ครบองค์ประชุม จะเป็นหน้าที่ของประธานหรือบุคคลซึ่งทำหน้าที่ประธานในการเลื่อนการประชุม หรือขยายการประชุมออกไปจนกระทั่งจะครบองค์ประชุมหากพิจารณาว่าองค์ประชุมเกือบจะครบ”

ปัจจุบันรัฐสภาแบบเป็ยมีสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๑๕๘ คน และประธานรัฐสภาอีก ๑ คน รวมเป็น ๑๕๙ คน ซึ่งหมายความว่าองค์ประชุมของรัฐสภา คือ จำนวน ๕๓ คน ดังนั้นหากจะยื่นเรื่องถอนอดีตประธานาธิบดีจะต้องมีสมาชิกอย่างน้อย จำนวน ๕๓ คน อยู่ในที่ประชุมรัฐสภา

^๑รัฐสภาแบบอังกฤษ จะเรียกสมาชิกที่มีใช้รัฐมนตรี มิใช่หัวหน้าพรรค หรือสมาชิกสามัญทั่วไปที่ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ในคณะรัฐมนตรีทุกคนว่าสมาชิกสภาแถวหลังหรือที่เรียกว่า back-benchers โดยหัวหน้าพรรคและสมาชิกสามัญที่นั่งประชุมแถวหน้าที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะเรียกว่า front-benchers

คำพิพากษาในคดีอดีตประธานาธิบดี

รัฐสภาแซมเบียได้เคยถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีมาแล้ว จำนวน ๒ คน โดยมีรายละเอียดในกรณีดังกล่าว ดังนี้

(๑) นายเฟร็ดเดอริก จาคอบ ไตตัส ชิลูบา (Mr. Frederick Jacob Titus Chiluba)

กระบวนการถอนความคุ้มกันของประธานาธิบดี คนที่ ๒ ของพรรครีพับลิกัน คือ นายเฟร็ดเดอริก จาคอบ ไตตัส ชิลูบา เริ่มขึ้นในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เมื่อ ดร. เลวี แพททริก มะวานนาวาสา (Dr. Levy Patrick Mwanawasa) ประธานาธิบดีคนถัดไป ได้กล่าวต่อที่ประชุมรัฐสภาโดยยกประเด็นข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตในหลายประเด็นต่อผู้นำคนก่อนหน้าและเรียกร้องให้รัฐสภาเพิกถอนความคุ้มกันของเขา

หลังจากนั้น ในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ นายอีโนค เควินเดเล รองประธานาธิบดีของแซมเบีย ได้ยื่นคำขอยุติต่อรัฐสภา เพื่อยกถอนความคุ้มกันของนายเฟร็ดเดอริก จาคอบ ไตตัส ชิลูบา ภายหลังจากการอภิปรายที่ร้อนแรงและเข้มข้น รัฐสภาได้ผ่านข้อมติในการเพิกถอนความคุ้มกันประธานาธิบดี ซึ่งเป็นไปตามการบังคับใช้อำนาจตามมาตรา ๔๓ (๓) ดังนี้

“ตามข้อข้อยกเว้นของมาตรา ๔๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญของแซมเบีย รัฐสภาได้ลงมติในกรณีของนายเฟร็ดเดอริก จาคอบ ไตตัส ชิลูบา อดีตประธานาธิบดี ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ประธานาธิบดีอาจได้รับข้อกล่าวหาในความผิดทางอาญาหรือยินยอมตามอำนาจศาลในเรื่องของการกระทำหรือการละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี เว้นแต่การพิจารณาคดีดังกล่าวจะไม่น่าส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ”

อดีตประธานาธิบดีไม่พอใจกับการเพิกถอนความคุ้มกันของเขา จึงได้ยื่นเรื่องต่อศาลฎีกา โดยให้เหตุผลว่ากระบวนการถอนความคุ้มกันของเขาไม่ถูกต้องตามระเบียบและเขาไม่มีโอกาสรับฟังก่อนการเพิกถอนความคุ้มกัน

ในประเด็นของความไม่ถูกต้องระเบียบข้อบังคับการประชุม ศาลฎีกาได้ยึดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ (๑) ซึ่งระบุว่าได้ให้อำนาจแก่รัฐสภาเพื่อพิจารณาเรื่องตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภาเอง ซึ่งการเพิกถอนความคุ้มกันอดีตประธานาธิบดีได้ดำเนินตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา

สำหรับประเด็นว่าอดีตประธานาธิบดีควรมีสิทธิรับฟังก่อนที่จะถูกเพิกถอนความคุ้มกันหรือไม่ ศาลฎีกาได้กล่าวไว้ดังนี้

“ภายหลังจากการพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา ๔๓ (๓) แล้ว ไม่มีการระบุใด ๆ ที่เป็นคำแนะนำไว้ในบทบัญญัติว่าก่อนที่จะเพิกถอนความคุ้มกันอดีตประธานาธิบดี รัฐสภาควรให้โอกาสอดีตประธานาธิบดีได้มีโอกาสรับฟัง”

ทั้งนี้ ศาลได้ยืนยันว่าในระหว่างกระบวนการพิจารณาเพื่อเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี รัฐสภาไม่จำเป็นต้องเรียกขอหลักฐานจากอดีตประธานาธิบดีเพื่อคัดค้านข้อกล่าวหา

หากจะมองว่ามีความจำเป็นหรือไม่ที่จะยกข้อกล่าวหาเฉพาะเพื่อเพิกถอนความคุ้มกันอดีตประธานาธิบดี ศาลวินิจฉัยว่าการเพิกถอนความคุ้มกันไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับว่าข้อกล่าวหาเฉพาะใด ๆ ที่มีต่ออดีตประธานาธิบดี

นายชิลูบา อดีตประธานาธิบดี ได้ถูกฟ้องร้องคดีและได้รับการประกาศว่าพ้นโทษโดยศาลแขวง ซึ่งประเด็นที่ถกเถียงตามมาคือสามารถเรียกความคุ้มกันกลับมาได้หรือไม่เมื่อเขาพ้นความผิด ในขณะที่เขาได้รับข้อกล่าวหาในคดีอาญา รัฐสภาจะสามารถเพิกถอนความคุ้มกันของเขาได้อีกครั้ง อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าเสียดาย

เพราะนายชิลูบา ได้เสียชีวิตลงก่อน โดยประเด็นการเรียกร้องขอคืนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีเมื่อพ้นจากความผิดก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันจนทุกวันนี้

(๒) นายรูเปียห์ บเวซานี บันดา (Mr. Rupiah Bwezani Banda) ประธานาธิบดี คนที่ ๔ ของแซมเบีย

เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ รัฐสภาของแซมเบียได้อุทธรณ์ตามมาตรา ๔๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ โดยได้เริ่มกระบวนการอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ เมื่อนายวินเตอร์ กาบิมบา (Mr. Wynter Kabimba) รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมได้ยื่นญัตติเพื่อขอเพิกถอนความคุ้มกันของนายรูเปียห์ บเวซานี บันดา ประธานาธิบดี คนที่ ๔ ของแซมเบีย โดยหัวข้อของญัตติได้มีการระบุไว้ว่าจะมีการอภิปรายขึ้นในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งนายบันดาได้ยื่นเรื่องต่อศาลเพื่อพยายามจะหยุดกระบวนการเพิกถอนดังกล่าว

ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ รัฐสภาได้พิจารณาญัตติ แต่มีสมาชิกรัฐสภาท่านหนึ่งได้ประท้วงในที่ประชุมโดยให้เหตุผลว่าไม่มีความยุติธรรมเนื่องจากศาลยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี (sub judge) และยังไม่ถึงศาลสูง (High Court) ดังนั้น สมาชิกรัฐสภาดังกล่าวจึงได้ให้กระบวนการของศาลไว้ที่ศูนย์รับเรื่อง (Table of the House) ซึ่งกระบวนการของศาลที่ให้ไว้เป็นคำร้องขอของนายบันดาด้วยเหตุผลของคำสั่งศาลเพื่อยับยั้งรัฐสภาในการอภิปรายและผ่านญัตติในการเพิกถอนความคุ้มกันดังกล่าว

ในการวินิจฉัยการประท้วงดังกล่าวนี้ ดร. จัสติส แพทริก มาติบีนี (Dr. Justice Patrick Matibini) ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมภายใต้หลักการการแบ่งแยกอำนาจว่ารัฐสภามีอิสระพิเศษที่จะตัดสินและจัดการกับกระบวนการพิจารณาภายในของรัฐสภา ดังนั้นการพิจารณาคดีของศาลไม่ได้มีผลต่อกระบวนการภายในของรัฐสภาและข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา รวมถึงไม่สามารถใช้กระบวนการของศาลเพื่อยุติยังกระบวนการภายในของรัฐสภาได้

ตามหลักการการวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้น รัฐสภาได้ดำเนินการอภิปรายและลงคะแนนเสียงญัตติเพื่อเพิกถอนความคุ้มกันของนายรูเปียห์ บเวซานี บันดา ซึ่งมีสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๘๐ คน ที่ลงคะแนนเสียงที่จะเพิกถอนความคุ้มกันของนายบันดา สมาชิกรัฐสภา จำนวน ๓ คน ที่ลงคะแนนเสียงเพื่อคัดค้านการเพิกถอนความคุ้มกัน และมีสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๔ คน ที่ไม่ลงคะแนนเสียง ดังนั้นจึงทำให้ความคุ้มกันของนายรูเปียห์ บเวซานี บันดา อดีตประธานาธิบดีคนที่ ๔ ของแซมเบียหมดไป

ต่อมานายบันดาได้ยื่นขอคัดค้านการพิจารณาการเพิกถอนความคุ้มกันต่อศาลสูง โดยส่งเรื่องการพิจารณาให้ศาลทบทวนข้อกล่าวหาการเพิกถอนความคุ้มกันของเขา โดยให้เหตุผล ดังนี้

๑. รัฐสภาได้พิจารณาญัตติที่จะเพิกถอนความคุ้มกันของเขาเมื่อคดียังไม่ถึงศาล ดังนั้นศาลจึงยังไม่ได้พิจารณาคดี

๒. นายบันดาไม่ได้รับโอกาสให้รับฟังการพิจารณาข้อกล่าวหาก่อนที่จะเพิกถอนความคุ้มกัน

๓. รัฐสภาไม่ได้มีการไต่สวนการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเขามีเอกสิทธิ์ความคุ้มกันตามอำนาจหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่ง ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๓ (๓)

๔. ญัตติผ่านด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ได้อย่างง่ายดายและไม่มีจำนวนสมาชิก ๒ ใน ๓ ตามที่กำหนดไว้สำหรับการพิจารณาการคัดค้านการเพิกถอน ศาลสูงได้กล่าวว่าในประเด็นที่อดีตประธานาธิบดีไม่ได้มีโอกาสดังกล่าวจะเข้ารับฟังและต้องการที่จะให้รัฐสภาดำเนินการไต่สวนก่อนการเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดี โดยเปรียบเทียบกับกรณีของนายชิลูบา ซึ่งศาลสูงสุดของแซมเบีย (The Supreme Court of Zambia) ได้มีการระบุอย่างชัดเจนในมาตรา ๔๓ (๓) ว่าไม่ได้ระบุเกี่ยวกับประเด็นการไต่สวนนี้ไว้ และได้เน้นย้ำว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลสูง ทั้งนี้ ศาลสูงไม่ได้ให้คำแถลงการณ์กับความเห็นโต้แย้งของนายบันดาที่ว่าข้อมติจะต้องได้รับความเห็นชอบจากเสียงส่วนใหญ่

หลังจากนั้น ศาลสูงยินยอมให้นายบันดาส่งเรื่องเพื่อให้ศาลพิจารณาทบทวนไว้ ซึ่งการอภิปรายยุติการเพิกถอนความคุ้มกันของนายบันดา รัฐสภาจะไม่ดำเนินการและไม่มีการอภิปรายใด ๆ ก่อนการพิจารณาของศาลยุติธรรมเมื่อมีคำร้องทุกข์ให้หรือการวินิจฉัยจากศาลสูง อย่างไรก็ตาม ศาลได้แถลงว่าการต่อสู้คดีจะไม่ทำให้มีการหยุดพักการพิจารณาจากรัฐสภาเพื่อเพิกถอนความคุ้มกันของนายบันดา ดังนั้น นายบันดาจึงต้องเผชิญกับการฟ้องร้องคดีอาญาในข้อหาการทุจริตต่าง ๆ กับศาลของแซมเบีย

การพิจารณาของศาลสูงที่อนุญาตให้นายบันดายื่นการพิจารณาคดีตามหลักการเบื้องต้นนั้น รัฐสภาได้มีการอภิปรายก่อนการพิจารณาของศาลยุติธรรม ดังนั้น คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงได้ยกประเด็นคำถามของการแบ่งแยกอำนาจและความเป็นอิสระของรัฐสภาในการพิจารณาเรื่องภายในของรัฐสภา ซึ่งความเป็นอิสระของรัฐสภาในควบคุมดูแลกิจการภายในใด ๆ เรียกว่า “exclusive cognizance” ตามที่ระบุอยู่ในหมวดที่ ๓๔ ของพระราชบัญญัติของรัฐสภา (อำนาจและเอกสิทธิ์) ดังนี้

“ไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา ประธานรัฐสภา หรือเจ้าหน้าที่ที่ไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาลในเรื่องของการใช้อำนาจที่เป็นสิทธิ์ของรัฐสภา ประธานรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญต่างจะต้องยึดถือตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภาและพระราชบัญญัตินี้”

ดังนั้น ตามที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ การเพิกถอนความคุ้มกันของประธานาธิบดีคนที่ ๔ นายรูเบียห์ เบเวชานี บันดา ซึ่งได้กำหนดไว้ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ การพิจารณาคดีที่เป็นประเด็นการเรียกร้องซึ่งยื่นคำร้องต่อศาลสูงในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ทั้งนี้ การยินยอมการเรียกร้องของการพิจารณาคดีขั้นต้นเป็นหลักการพื้นฐานของการดำเนินการที่เริ่มภายหลังจากการกำหนดยุติไว้ในระเบียบวาระการประชุมของรัฐสภาเพื่อให้มีคำสั่งศาลยับยั้งกระบวนการภายในของรัฐสภา ซึ่งศาลไม่มีอำนาจในการกระทำการดังกล่าวนี้ ดังนั้น รัฐสภาจึงได้คัดค้านคำตัดสินของศาลสูงในชั้นการพิจารณาของศาลฎีกาเกี่ยวกับข้อหาที่ว่ารัฐสภามีขอบข่ายเฉพาะในการดำเนินการภายในของรัฐสภาและแม้แต่กระบวนการของศาลก็ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อหยุดยั้งการดำเนินการของรัฐสภาได้ ซึ่งจะต้องรอคำชี้ขาดจากศาลฎีกาในประเด็นนี้

บทสรุป

รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐแซมเบีย ได้ยินยอมให้มีการเพิกถอนความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีจากคดีอาญาในการกระทำความผิดที่พัวพันระหว่างปฏิบัติหน้าที่ประธานาธิบดี อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญยังได้ให้อำนาจในการเพิกถอนความคุ้มกันดังกล่าวแก่รัฐสภาไว้ ซึ่งกฎหมายนี้มีไว้เพื่อเป็นการป้องกันว่าการมอบความไว้วางใจพร้อมทั้งอำนาจแก่ประธานาธิบดีจะไม่เป็นไปในทางมิชอบด้วยกฎหมาย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดกระบวนการสำหรับการเพิกถอนความคุ้มกันไว้ ดังนั้นรัฐสภาจึงได้อาศัยกระบวนการตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาของรัฐสภาจึงเป็นการคัดค้านต่อศาล แต่การคัดค้านนี้เป็นประโยชน์ซึ่งจะทำให้ประเด็นที่เกี่ยวกับความคุ้มกันของประธานาธิบดีมีความชัดเจนขึ้น ในกรณีตัวอย่างของนายซิลูบา ศาลฎีกาได้พิสูจน์ว่าอดีตประธานาธิบดีไม่มีสิทธิในการรับฟังจากรัฐสภาก่อนที่จะมีการเพิกถอนความคุ้มกัน นอกจากนี้ ยังได้พิสูจน์ว่ารัฐสภาไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนก่อนการเพิกถอนความคุ้มกัน อีกทั้ง ศาลยังได้แถลงว่าความคุ้มกันมาจากการฟ้องร้องคดีอาญาและจะไม่มีไต่สวนขึ้น ทั้งนี้เพื่ออดีตประธานาธิบดีจะไม่ถูกสอบสวนถึงแม้ว่าความคุ้มกันของอดีตประธานาธิบดีจะได้เพิกถอนออกไปแล้ว

๓) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติและการตรวจสอบ” (Involving civil society in the legislative and scrutiny process) โดย นายดาμίร์ ดาวิโดวิช (Mr. Damir DAVIDOVIC) เลขาธิการรัฐสภามอนเตเนโกร

กรอบการทำงานของรัฐสภา (Legislative Framework)

รัฐธรรมนูญของมอนเตเนโกร ได้ระบุถึงสิทธิในการเสนอกฎหมายและพระราชบัญญัติของรัฐบาลและสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งสิทธิในการเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิออกเสียง จำนวน ๖,๐๐๐ คน ผ่านสมาชิกรัฐสภา ตามมาตรา ๙๓

ตามกฎหมายเรื่องการบริหารภาครัฐ การเตรียมเสนอกฎหมายซึ่งบัญญัติถึงสิทธิ ข้อผูกมัด และผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับกฎหมายของประชาชนนั้น รัฐมนตรีจะประกาศร่างกฎหมายผ่านสื่อและเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอ และคำแนะนำต่าง ๆ และรัฐมนตรีอาจตัดสินใจดำเนินการจัดการอภิปรายสาธารณะขึ้นหากมีการเตรียมเสนอกฎหมายอื่น ๆ ตามมาตรา ๙๗

ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาลมอนเตเนโกร ได้ระบุว่าผู้เสนอกฎหมายจะต้องเสนอรายงานเรื่องการดำเนินการจัดอภิปรายสาธารณะประกอบกับการเสนอกฎหมายด้วย ตามกฎระเบียบของรัฐบาล ตามมาตรา ๓๕

กฎฎีกาเรื่องกระบวนการและวิธีการจัดการอภิปรายสาธารณะในกระบวนการจัดเตรียมกฎหมาย

กฎฎีกาเรื่องกระบวนการและวิธีการจัดการอภิปรายสาธารณะในกระบวนการจัดเตรียมกฎหมาย ได้กล่าวไว้ว่าการจัดเตรียมกฎหมายที่ครอบคลุมเรื่องของสิทธิ ข้อผูกมัด และผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับกฎหมายของประชาชนจะต้องจัดให้มีการอภิปรายสาธารณะ ยกเว้นการจัดเตรียมกฎหมายในกรณี ดังต่อไปนี้

- การบัญญัติกฎหมายในประเด็นของการป้องกันประเทศและความมั่นคง และงบประมาณประจำปี
- เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินและเร่งด่วน
- เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดถึงประเด็นที่แตกต่างอย่างจำเป็น

ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายสาธารณะจะต้องเตรียมไว้ให้ประชาชนได้รับทราบ โดยกำหนดให้กระทรวงนั้น ๆ เป็นผู้เผยแพร่รายการกฎหมายที่จะดำเนินการอภิปรายสาธารณะผ่านทางเว็บไซต์และช่องทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Government) พร้อมมีการอธิบายโดยย่อถึงความจำเป็นของการรับข้อเสนอและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมการบัญญัติกฎหมาย โดยกระบวนการอภิปรายสาธารณะจะเริ่มต้นโดยการประกาศเรียกประชาชนผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงและช่องทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรัฐมนตรีจะต้องเชิญชวนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจองค์ประกอบ ความคิดเห็นร่วมกัน

กำหนดระยะเวลาสำหรับการเสนอการเริ่มต้นออกกฎหมาย ข้อเสนอ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษรและแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์จะต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน นับจากวันที่ประกาศเชิญชวนประชาชน โดยการอภิปรายเนื้อหาของกฎหมายจะดำเนินการโดยผ่านการจัดประชุมโต๊ะกลม การอภิปรายและการนำเสนอ (presentation) โดยทางกระทรวงฯ จะจัดเตรียมรายงานการอภิปรายสาธารณะ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูล ดังนี้

- เวลาและสถานที่ของการอภิปราย
- ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของรัฐมนตรีที่มีอำนาจซึ่งเกี่ยวข้องกับการอภิปราย
- จำนวนและโครงสร้างของข้อเสนอ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เสนอมา
- ข้อเสนอและคำแนะนำที่ได้รับการยอมรับและที่ไม่ได้รับการยอมรับ พร้อมเหตุผลประกอบ

ส่วนสำคัญคือการรายงานการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับทุกฝ่ายที่ทำให้ความสนใจตลอดจนรายงานถึงการปรึกษาหารือของกระทรวงของหน่วยงานภายในของรัฐ หากมีการจัดขึ้นระหว่างการอภิปรายสาธารณะ โดยกระทรวงจะต้องเผยแพร่รายงานการอภิปรายสาธารณะผ่านทางเว็บไซต์และช่องทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ภายใน ๑๐ วัน ภายหลังจากการอภิปราย

ขั้นตอนของรัฐสภา

ตามมาตรา ๖๗ ของระเบียบข้อบังคับของรัฐสภามอนเตเนโกร ตัวแทนจากผู้เสนอกฎหมายและตัวแทนจากผู้ยื่นขอแก้ไขร่างกฎหมายเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการพิจารณาของคณะกรรมการ มิฉะนั้นการพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอเข้ามาจะถูกเลื่อนออกไป โดยตัวแทนจะมาจากภาครัฐ สถาบันวิชาชีพ สถาบันกฎหมายอื่น ๆ และองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) รวมถึงคนทำงานทางด้านวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะรายบุคคลอาจเข้ามามีส่วนในการทำงานของคณะกรรมการถ้าหากได้รับเชิญ แต่จะไม่มีสิทธิในการตัดสินใจ ซึ่งความร่วมมือระหว่างรัฐสภามอนเตเนโกรและภาคประชาชนได้รับการสนับสนุนและมีความเข้มแข็งเป็นอย่างดี ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมกับคณะกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนในภาคประชาชนเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๖ มีผู้เข้าร่วม จำนวน ๒๘๐ คน จากภาคประชาสังคมและหน่วยงานนอกภาครัฐ จำนวน ๗๐ องค์กร

ความโปร่งใสของรัฐสภา

ตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภามอนเตเนโกร การทำงานของรัฐสภาและคณะกรรมการจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน ทั้งนี้ การประชุมของรัฐสภาและคณะกรรมการอาจไม่สามารถเปิดเผยได้ในกรณีของการพิจารณากฎหมายหรือสาระที่กำหนดให้เป็น “ความลับของประเทศ” โดยรัฐสภาอาจป็นผู้ตัดสินใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเสนอจากรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๑๐ คน

สำหรับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภาต่อประชาชน รัฐสภาจะมีการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของรัฐสภาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภาและคณะกรรมการของรัฐสภา โดยกฎหมาย หัวข้ออภิปราย และการพิจารณาในทุกประเด็นจะเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ของรัฐสภา ซึ่งรวมไปถึงกฎหมายที่ผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติที่เริ่มตั้งแต่การเสนอกฎหมาย ผ่านการแก้ไข จนกระทั่งรับรองเป็นกฎหมาย นอกจากนี้ โทรทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ยังได้รับสิทธิให้ออกอากาศการประชุมของรัฐสภาและคณะกรรมการได้โดยตรง โดยรัฐสภาจะกำหนดเงื่อนไขสำหรับโทรทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการออกอากาศ โดยมีผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบอำนาจให้ปกปิดการประชุมรัฐสภาและการประชุมคณะกรรมการ ซึ่งผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้แจกจ่ายเนื้อหาที่พิจารณาในที่ประชุมรัฐสภาหรือคณะกรรมการ สำหรับคำกล่าวที่เป็นถ้อยแถลงอย่างเป็นทางการของรัฐสภาและคณะกรรมการจะเขียนขึ้นโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐสภา โดยผ่านการให้ความเห็นชอบจากประธานรัฐสภาหรือประธานคณะกรรมการหรือผู้อำนาจ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างรัฐสภามอนเตเนโกรและเครือข่ายองค์กรประชาสังคมในเรื่องสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างรัฐสภาและเครือข่ายองค์กรประชาสังคมในเรื่องสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยขึ้น โดยเว็บไซต์รัฐสภาได้อัพโหลดแบบฟอร์มในเวลาเดียวกัน เพื่อให้ตัวแทนของภาคประชาสังคมและประชาชนได้กรอกแบบฟอร์มเพื่อเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอ และคำแนะนำให้แก่รัฐสภา ซึ่งเนื้อหาในแบบฟอร์มดังกล่าวจะส่งต่อไปยังหน่วยงาน (working body) ขององค์กร ทั้งนี้ องค์กรประชาสังคมอาจเขียนถึงหน่วยงานโดยตรงได้

ความร่วมมือระหว่างรัฐสภาและภาคประชาสังคมในระดับท้องถิ่น

- โครงการ “การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องประชาธิปไตย” (Project “Democracy Workshops”)

โครงการนี้เริ่มขึ้นในปี ๒๕๕๔ เป็นโครงการสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา เป็นความร่วมมือกับมูลนิธิอีอาร์เอสทีอี (ERSTE Foundation) และรัฐสภาออสเตรีย เพื่อส่งเสริมความสนใจของเยาวชนในด้านการเมืองและกระบวนการทางประชาธิปไตย โดยให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา หน้าที่ของรัฐสภา การรับรองและการร้องขอทางกฎหมาย รวมถึงหน้าที่ของสื่อในสังคมแบบพหุนิยม (pluralist society)

การประชุมเชิงปฏิบัติการทางประชาธิปไตยจัดขึ้นภายใต้โครงการ “รัฐสภาแบบเปิด (Open Parliament)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายและส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างรัฐสภาและเยาวชนระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง ๘ - ๑๕ ปี ได้เรียนรู้โดยการแสดงบทบาทหน้าที่ทางประชาธิปไตย อีกทั้งเยาวชนยังได้เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับหรือเสนอบทความลงในแบบฟอร์มของการออกอากาศรายการวิทยุ โดยจะนำมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโครงการในเวลาต่อมา นอกจากนี้ เยาวชนยังได้เรียนรู้หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยและกระบวนการทางรัฐสภา ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง อำนาจหน้าที่ของสื่อ และการแสดงความคิดเห็น

สำหรับในช่วงปี ๒๕๕๖ มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้น จำนวน ๒๒๔ ครั้ง โดยมีนักเรียนเข้าร่วมจำนวน ๕,๑๘๔ คน และครูผู้สอน จำนวน ๓๐๐ คน จาก ๖๐ โรงเรียน และมี ๑ โรงเรียนที่มาจากสาธารณรัฐเช็ก ซึ่งการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผ่านมาได้กำหนดหัวข้อ คือ “ประชาธิปไตยและรัฐสภา” และ “สหภาพยุโรป” อีกทั้งมีประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา สมาชิกรัฐสภา และประธานรัฐสภาออสเตรีย เลขาธิการรัฐสภาสหภาพยุโรป สมาชิกรัฐสภาสหภาพยุโรป เลขาธิการรัฐสภาเฮลเลนิก (Hellenic Parliament) มาร่วมเป็นเกียรติด้วย

- โครงการแลกเปลี่ยน (Internship Programme)

รัฐสภามอนเตเนโกร ได้จัดโครงการแลกเปลี่ยนขึ้น ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ โดยเริ่มจากความร่วมมือกับศูนย์องค์กรนอกภาครัฐเพื่อการส่งผ่านประชาธิปไตย (NGO Center for Democratic Transition) โดยมีเป้าหมายเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เรียนปีสุดท้ายเพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากสถาบันระดับประเทศ โดยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยของมอนเตเนโกรด้วยวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ความรู้ในเชิงทฤษฎีแก่เยาวชน ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของโครงการแลกเปลี่ยนนี้ คือ เพื่อให้นักศึกษาฝึกงานจำนวนหนึ่งได้มีงานทำภายหลังจากจบการศึกษา

- รัฐสภาแบบเปิด (Open Parliament)

หนังสือพิมพ์ “รัฐสภาแบบเปิด” เป็นสิ่งตีพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ฉบับรายเดือนซึ่งเผยแพร่เกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภามอนเตเนโกร โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางนิติบัญญัติและการตรวจสอบของรัฐสภา

และหน่วยงานของรัฐสภา นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ยังได้คัดเลือกเนื้อหาบางตอนของกฎหมายและพระราชบัญญัติอื่น ๆ ของมอนเตเนโกร ตั้งแต่ปี ๒๔๖๑ ข้อมูลเกี่ยวกับภาพวาดศิลปะซึ่งอยู่ในส่วนหอศิลป์ของรัฐสภา รวมถึงการให้คำจำกัดความของคำศัพท์ทางรัฐสภาและคำศัพท์ทางการเมือง โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการทำงานของรัฐสภามอนเตเนโกรและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐสภา ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับรายเดือนนี้ได้ตีพิมพ์มาตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๔ โดยความร่วมมือของหน่วยบริการของรัฐสภามอนเตเนโกรและศูนย์องค์การนอกภาครัฐเพื่อการส่งผ่านประชาธิปไตย โดยเป็นการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐสภามอนเตเนโกรเป็นภาษาอังกฤษและส่งเป็นไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ไปยังผู้รับทั้งในและต่างประเทศ อาทิ สถานเอกอัครราชทูตต่าง ๆ ในมอนเตเนโกร สมาชิกรัฐสภาสหภาพยุโรป

- **รัฐสภาเด็ก (Children's Parliament)**

รัฐสภาเด็กจัดขึ้นโดยความร่วมมือของรัฐสภามอนเตเนโกรและศูนย์สิทธิเด็กของมอนเตเนโกร (The Children's Right Center of Montenegro) โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติหรือยูนิเซฟ (UNICEF) และองค์กรอิสระเพื่อเด็ก (Save the Children) เพื่อส่งเสริมสิทธิเด็กในการมีส่วนร่วมตามความต้องการของสังคม ซึ่งมีสมาชิกรัฐสภาและรัฐมนตรีของมอนเตเนโกร นายกเทศมนตรีจังหวัดพอดกอริกา (Podgorica) และจังหวัดเซทินเจ (Cetinje) และตัวแทนจากยูนิเซฟ มาร่วมเป็นผู้ตอบคำถามให้แก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

- **การประชุมระดับชาติว่าด้วยเรื่องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของมอนเตเนโกร (National Convention on European Integration of Montenegro)**

รัฐสภามอนเตเนโกร ได้จัดการประชุมระดับชาติว่าด้วยเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของมอนเตเนโกรขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งโครงการนี้เป็นความร่วมมือกับหน่วยขับเคลื่อนสหภาพยุโรปซึ่งเป็นองค์กรนอกภาครัฐของมอนเตเนโกร (NGO European Movement in Montenegro) สมาคมนโยบายกิจการต่างประเทศของสโลวาเกีย (Slovak Foreign Policy Association) และรัฐบาลมอนเตเนโกร และการสนับสนุนจากรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสาธารณรัฐสโลวาเกีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะตั้งกรอบการทำงานที่มั่นคง สอดคล้อง และมีความต่อเนื่อง เพื่อการจัดอภิปรายทั่วไปซึ่งจะเน้นไปถึงความสัมพันธ์ของสหภาพยุโรปและมอนเตเนโกร และมีเป้าหมายเพื่อที่จะจัดการอภิปรายสาธารณะขึ้นระหว่างประชาชนและภาคประชาสังคมในหัวข้อของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งที่ผ่านมารัฐสภามอนเตเนโกรได้มีการจัดประชุมขึ้นแล้ว จำนวน ๓ ครั้ง

ความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชนของต่างประเทศ (Cooperation with foreign civic organizations)

รัฐสภามอนเตเนโกรมีความร่วมมืออันดีระหว่างองค์กรภาคประชาสังคมของต่างประเทศ อาทิ มูลนิธิเวสต์มินสเตอร์เพื่อประชาธิปไตย (Westminster Foundation for Democracy - WFD) มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (Friedrich Ebert Foundation) มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ (Konrad Adenauer Foundation) เพื่อส่งเสริมบทบาททางนิติบัญญัติและการตรวจสอบของรัฐสภา รวมถึงความสามารถในการบริหารงานของรัฐสภา โดยผ่านการฝึกอบรม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุม และการทัศนศึกษา เป็นต้น

การเข้าถึงข้อมูลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

รัฐสภามอนเตเนโกรได้ให้ความสนใจกับการเผยแพร่และการเปิดเผยการทำงานของรัฐสภา ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นส่วนสำคัญของหลักความโปร่งใส ตามมาตรา ๕๑ ในรัฐธรรมนูญของมอนเตเนโกร ที่ได้ระบุไว้ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในส่วนของการบริหารประเทศและหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน ทั้งนี้ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลอาจถูกจำกัดในเรื่องของการปกป้องชีวิต สุขภาพประชาชน เชื้อชาติและเรื่องส่วนตัว การพิจารณาคดีอาชญากรรม การปกป้องและการรักษาความปลอดภัยของมอนเตเนโกร นโยบายเศรษฐกิจและการเงิน เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ยื่นเรื่องขอข้อมูลส่วนใหญ่จะมาจากองค์กรนอกภาครัฐ โดยคิดเป็นร้อยละ ๙๕

๘) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ประชาชนกับรัฐสภาแห่งใหม่ของไทย” (Engaging the public in the new Thai Parliament) โดย นางสาวทิพย์ เชาวลิขิตวิธ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยเหตุที่ทราบกันดีว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสนับสนุนสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสทั้งในกระบวนการตัดสินใจและการควบคุมตรวจสอบระบบการเมือง ด้วยเหตุนี้ รัฐสภาไทยจึงได้มีการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม อาทิ การจัดโครงการและสัมมนาต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนิติบัญญัติ โครงการยุวชนประชาธิปไตย ชมรมรัฐสภาสตรี และการจัดสัมมนาสัญจรภายใต้การประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียนในหัวเมืองต่าง ๆ รวมถึงโครงการรัฐสภาแห่งใหม่ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโครงการที่บูรณาการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน นับตั้งแต่การเริ่มต้นโครงการ

ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นและลดช่องว่างระหว่างรัฐสภากับประชาชน รัฐสภาไทยยังได้มีการปฏิรูประบบการบริหารของรัฐสภาโดยมีการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัดขึ้นใน ๖ จังหวัดนำร่อง ซึ่งครอบคลุมทุกภาคของประเทศ รวมถึงมี “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา - ประชาสังคม”

ด้วยจำนวนสมาชิกรัฐสภาเพิ่มขึ้นตามอัตราการขยายตัวของประชากร อีกทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นตามภารกิจ ทำให้รัฐสภาปัจจุบันซึ่งใช้งานมาระยะเวลา ๔๐ ปี ไม่สามารถรองรับการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ ดังนั้นแนวคิดการย้ายรัฐสภาจึงมีขึ้น ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ โดยได้มีการพิจารณาสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในขณะเดียวกันประธานรัฐสภาได้มีนโยบายที่ชัดเจนที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการนี้พร้อมกับให้ความโปร่งใสในทุกขั้นตอน ซึ่งรัฐสภาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อรองรับการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่ขึ้นหลายคณะ

รัฐสภาได้ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและเสียงสะท้อนจากประชาชน และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างขั้นตอนการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสม โดยได้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ขึ้นหลายครั้งและจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ แก่ประชาชน พร้อมกับได้มีแนวทางการแก้ไขเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ การดำเนินการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนได้คำนึงถึงประชาชนและเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญฯ ได้ระบุไว้

นอกจากนี้ ประชาชนยังได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการรัฐสภาแห่งใหม่อีกด้วย โดยได้กำหนดให้เฉพาะคณะผู้ออกแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นสัญชาติไทยเท่านั้นที่จะสามารถส่งแบบเข้าประกวดได้ ซึ่งรัฐสภาได้เสียงตอบรับจากประชาชนในการออกแบบโครงการฯ เป็นอย่างดี เห็นได้จากที่มีประชาชนส่งแบบเข้าประกวด จำนวน ๑๓๑ แบบ จาก ๙๙ ราย ซึ่งการมีส่วนร่วมในครั้งนี้ไม่เพียงแต่แบบรัฐสภาใหม่ที่รัฐสภา

ได้รับเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาของประชาชนที่ต้องการให้รัฐสภาเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตาม กรอบที่กำหนดขึ้นในการออกแบบรัฐสภาทั้งด้านการออกแบบผังบริเวณ ภูมิทัศน์ และอัตลักษณ์ความเป็นไทย ได้เล็งเห็นถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงรัฐสภาได้ ประกอบกับคำนึงความสอดคล้อง ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้วย ท้ายที่สุดคณะกรรมการได้คัดเลือก “สัปปายะสภาสถาน” เป็นแบบสำหรับรัฐสภาแห่งใหม่ของไทย ซึ่งมีทั้งอัตลักษณ์ความเป็นไทยและความหมายที่สื่อถึงเอกภาพ ระหว่างรัฐกับประชาชน โดยจะใช้พื้นที่ราชพัสดุบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของประเทศไทย และมีความหมายที่สื่อถึงประชาชนทุกคนเป็นสถานที่ก่อสร้าง

อีกทั้งโครงการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่จะต้องตอบสนองต่อปัจจัยความท้าทายต่าง ๆ ตามกระแส โลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการอย่างมีประสิทธิภาพใน ระดับสากล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ เหมาะสมภายใต้ระบบการรักษาความปลอดภัย แต่ขณะเดียวกันต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชนอย่างเต็มที่ด้วย

สุดท้าย ก่อนจบการนำเสนอการอภิปราย เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างรัฐสภา แห่งใหม่ของไทย ยังได้นำเสนอวีดิทัศน์ “สัปปายะสภาสถาน” รัฐสภาแห่งใหม่ของไทย และได้กล่าวเชิญชวน ประธานและเพื่อนสมาชิกของสมาคมฯ ทุกท่านมาร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดรัฐสภาแห่งใหม่ของไทย เมื่อการ ก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่แล้วเสร็จ

การนำเสนอดังกล่าวได้รับความสนใจจากประเทศสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนจากสหราชอาณาจักร ได้กล่าวชื่นชมการแสดงความโปร่งใสของรัฐสภาไทยเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณขนาดใหญ่ครั้งนี้

๙) การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การดำเนินงานที่เป็นนวัตกรรมของรัฐสภาเนเธอร์แลนด์ : การพัฒนาเว็บไซต์และระบบเพื่อใช้ในการรายงานการประชุมเต็มคณะและการประชุมของ คณะกรรมาธิการ” (Innovative practices in the Dutch Parliament : a new corrections website and the system for reporting plenary and committee meetings) โดย นางจาคเกอลีน บีโซเวล เวิร์เมย์เติน (Mrs. Jacqueline BIESHEUVEL - VERMEIJDEN) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเนเธอร์แลนด์ ร่วมกับนายปีเตอร์ แบนรเจอร์ (Mr. Peter BRANGER) ผู้อำนวยการหน่วยงานข้อมูลข่าวสาร

สำนักรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้นำระบบ VLOS ที่ใช้เทคโนโลยีของ Microsoft ซึ่งเป็นระบบสนับสนุนการรายงานการประชุมเต็มคณะของสภา และการประชุมคณะกรรมาธิการ โดยเริ่มนำมาใช้ครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ต่อมาได้ทำการปรับปรุงระบบใหม่เพื่อใช้ในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ และวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ อนึ่ง เว็บไซต์ใหม่ได้เริ่มใช้งานเมื่อ เดือนตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อรองรับการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมการ อภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร และในช่วงต้นปี ๒๕๕๗ สมาชิกวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีได้เริ่มใช้งานของ เว็บไซต์ดังกล่าวเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เข้าร่วมอภิปรายในวุฒิสภา

ข้อมูลในระบบ VLOS มีการนำเข้าข้อมูลจากระบบข้อมูลสารสนเทศของรัฐสภา (Parliamentary Information System, PARLIS) โดยใช้ตัวอักษรอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ MS Word หรือ XML ซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดการประชุม อาทิ ระเบียบวาระการประชุม ผู้อภิปรายต่อที่ประชุม การนำเสนอญัตติ และการแปร- ญัตติ

ระบบ VLOS ช่วยในกระบวนการทำรายงานการประชุมในช่วงระหว่างและหลังการประชุม โดย นักขบวนจะสลับบันทึกการประชุมทุก ๕ นาที เพื่อส่งสู่ระบบฐานข้อมูลกลาง และผลการบันทึกจะปรากฏทันทีภายหลังที่ผู้อภิปรายได้กล่าวเสร็จ จากนั้นจะนำการบันทึกด้วยเสียงมาเพิ่มเติมรายละเอียดการบันทึกการประชุม ทั้งนี้ จะมีการตรวจสอบบันทึกการประชุมตามหลักภาษาและไวยากรณ์ และจะจัดเรียงการบันทึกข้อมูลตามระเบียบวาระการประชุมโดยใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง เมื่อขั้นตอนดังกล่าวสิ้นสุดเสร็จ ร่างรายงานการประชุมจะถูกจัดเก็บลงฐานข้อมูลและเผยแพร่ในรูปแบบ เอกสาร HTML บนอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต ซึ่งสมาชิกรัฐสภาและประชาชนสามารถติดตามเนื้อหาสาระของการประชุมดังกล่าวได้ สำหรับการเผยแพร่รายงานการประชุมที่ได้รับการรับรองจะเผยแพร่บนเว็บไซต์ที่แยกต่างหากจากร่างรายงานฯ โดยใช้รูปแบบ HTML ประกอบกับได้จัดเตรียมเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ XML MS Word และ PDF เพื่อรองรับการดาวน์โหลด และระบบ VLOS ได้จัดเก็บวิดีโอของผู้อภิปรายระหว่างการประชุมพร้อมคำบรรยายประกอบเพื่อเผยแพร่เช่นกัน

ผู้อภิปรายในที่ประชุมจะได้รับ URL จากไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เว็บไซต์ใหม่เพื่อกรอกข้อความการเสนอเรื่องลงสู่ระบบฐานข้อมูล ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ของสภาได้ใช้รูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นการทำงานแบบ Paperless (ลดการใช้กระดาษในการทำงาน) และผลลัพธ์จะนำเสนอผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน อนึ่ง ณ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนเพื่อใช้ในการส่ง URL เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้อภิปรายในการใช้งานบนเว็บไซต์

ค) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหาร

ในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมยังได้มีการเลือกตั้งกรรมการบริหารสมาคมที่ว่างอยู่ ๒ ตำแหน่ง ซึ่ง นายสมพงษ์ ปรีชาชนพจน์ ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ในฐานะตัวแทนของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนางสายทิพย์ เขาวลิตถวิล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะสมาชิกสมาคมนิติศาสตร์รัฐสภา ยังได้ร่วมลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารสมาคมที่ว่างอยู่ ซึ่งผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งได้แก่ ดร. วินันตุนิงยาส ติติ สวาสะนानी (Dr. Winantuningtyas Titi SWASANANY) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และนายชัมเชร์ เค เซอร์ฟ (Mr. Shumsher K. SHERIFF) เลขาธิการราชยสภาอินเดีย

ง) การนำเสนอร่างระเบียบวาระการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๗ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

สำหรับการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๗ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิสนั้น มีร่างระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

(ก) การอภิปรายทั่วไป (General Debate)

หัวข้อที่อาจมีการอภิปราย

- “ทำไมถึงต้องมีช่องโทรทัศน์รัฐสภา” (Why have a parliamentary television channel?)
- “การประสานงานในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับรัฐสภาต่างประเทศ” (Co - ordination of assistance and support to Parliaments)

ดำเนินการอภิปรายโดยนายอุลริช เซอเลอร์ (Mr. Ulrich SCHÖLER) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี (Deputy Secretary General of the Bundestag of Germany)

(ข) การนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communication)

หัวข้อที่อาจมีการอภิปราย

- “การเข้าถึงบันทึกการประชุมคณะกรรมการของประชาชน - กรณีศึกษาของสาธารณรัฐเอสโตเนีย” (Public access to records of committee meetings - case of study from Estonia) โดย นางสาวมาเรีย อลาโว (Ms. Maria ALAJÕE) เลขาธิการรัฐสภาเอสโตเนีย

- “การวางแผนและการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของรัฐสภา” (Designing and implementing a Strategic Plan for Parliament) โดย นางสาวเพเนลอป โนลิโซ ตะยาวา (Ms. Penelope Nolizo TYAWA) รองเลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

- “ต้นแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับรัฐสภา” (A public participation model for Parliament) โดย นายมาซิบูเลเล ซาโซ (Mr. Masibulele XASO) เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

- “การตอบโต้ของสื่อเรื่องความโปร่งใสของรัฐสภา” (The reaction of the media to parliamentary transparency) โดย ดร. อาทานาสซัส ปาไปออนนอ (Dr. Athanassios PAPAIOANNOU) เลขาธิการรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ)

- “การประกาศกฎระเบียบของรัฐสภาซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ : ประสบการณ์ของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้” (Declaring Parliamentary rules unconstitutional – the South - African experience) โดย นายเอริค ฟินเดลลา (Mr. Eric PHINDELA) เลขาธิการสภาจังหวัดแห่งชาติของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

(ค) เรื่องอื่น ๆ

- การนำเสนอการพัฒนาในปัจจุบันของสหภาพรัฐสภา (Presentation on recent developments in the Inter - Parliamentary Union)

- ข้อซักถามเกี่ยวกับการบริหารงานและการเงินของสมาคมฯ

- ร่างระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมสมาคมฯ ครั้งถัดไป (การประชุมสมาคม-เลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๘ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม)

ประมวลภาพการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๗

คณะผู้แทนไทยนำโดย นายสมพงษ์ ปรีชาธนพจน์ ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ระหว่างเข้าร่วมการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา (ASGP) ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

นายสมพงษ์ ปรีชาธนพจน์ ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ในฐานะตัวแทนของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนางสายทิพย์ เชาวลิตถวิล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะสมาชิกสมาคมฯ ร่วมลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารสมาคมฯ

นางสายทิพย์ เชาวลิตถวิล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนายอนุวัต ต้นติวงค์ รองเลขาธิการ-
สภาผู้แทนราษฎร ระหว่างนำเสนอประเด็นอภิปรายหัวข้อเรื่อง ประชาชนกับรัฐสภาแห่งใหม่ของไทย

คณะผู้แทนไทยถ่ายภาพร่วมกับนายธานี ทองภักดี
เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ
ณ นครเจนีวา

คณะผู้แทนไทยถ่ายภาพและมอบของที่ระลึกให้กับ
นายมาร์ค บอสก์ (Mr. Marc Bosc)
ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา